

Сүфи Оллоёр

Саботун
Охазин

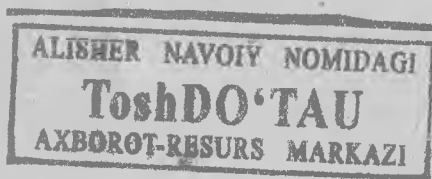
نبات العاجزين

Сўфи Оллоёр

Саботул ОЖИЗИН

Манзума

35757

ТОШКЕНТ
«ЧУЛПОН»
1991

Муҳаррир А з а м Ў к т а м

Нашрга тайёрловчи Р а ш и д З О Ҳ И Д

Нуъмон Тошкандий ва Наим Норқулов кузатуви остида

Суфи Оллоёр узбекларнинг утарчи уруғидан бўлиб, Каттақурғонда туғилган. Ўз юртидаги назият оғирлашгач, Деҳнава (Сурхондарё вилояти, Денов ноҳияси) га кучиб кетиб, Уша ерда даррешона ҳаёт кечириб, илм билан машғул бўлган.
«Саботул ожини» («Ожиалар саботи») китоби XIX асрда, XX аср бошларида Тошкент, Боку, Когон, Қозонда кўп марта лаб нашр этилган.

4803620102—33
О ————— Доп.—91
360(04)—91

ISBN 5—8250—0292—8

© Суфи Оллоёр, 1991 й.

БИСМИЛЛАҲИР РОҲМАНИР РОҲИМ

Сано лил холиқи ғаброу афлок
Яратди қатраидин гавҳари пок.

Самовот уйини тутди муаллақ
Жаҳона ҳукмини кўрсатди мутлақ.

Қилиб ғабро мадорин зиммаи хут
Бани одамга андин қисм этар қут.

Падида этди жаҳон ичра фавосил
Қилур ҳар фасл турлук нашъа ҳосил.

Ажаб сунъу ажаб аҳкоми тақдир
Қилур бир қурсдин олам кўзин сир.

Ирода қилса ул ҳайъу тавоно
Қилур бир лаҳзада билмасни доно.

Софий туфроғин этгач жон ила жисм
Нечукким айлади донои ҳар исм.

Халос этса бировни раббул афлок
Қолур тоғ остида андин чиқур пок.

Нечукким тутди тўфон дашту тоғи
Ва лекин бўлмади ҳўл Нуҳ аёғи.

Халилуллоҳ учун ёндирдилар нор
Қадам қўймай ўшал ўт бўлди гулзор.

Ғазаб ел одиларни қилди нобуд
Эди ул ел насим тобеъи Ҳуд.

Балиғ қорнида бир соҳиб каромат
Чилла ўлтурди-ю чиқти саломат.

Агар амр этса кимни фориқул фарқ
Келур бир лаҳзада ғарб устидан шарқ.

Нечукким дўстини султони кавнайн
Етурди соатида қоби қавсайн.

Агар ҳар кимга берса иззу имдод
Келур хизматиға жин, одамизод.

Сулаймонким игурди инс-у жиндин
Ани фармони эрди бир нигиндин.

Ғараз қудрат намолиғ айлади фош
Вагарна қадри эрди бир дирам тош.

Калим илгидаги қутлуғ асои
Ғаҳи кўпрук эди, ғаҳ аждаҳойи.

Агар амр айласа кавнайн бир пой
Бўлур бир пистани пўчоғина жой.

Дедилар ҳазрати Рухул-Аминни
Қанот ёзса тутар рўйи заминни.

Анингдек Жаброил сидра парвоз
Муҳаммад енгида айтур эди роз.

Агар қилса биравни ҳақлиғин фош
Шаҳодат бергуси ғаҳворада ёш.

Азиз этса қаю қулни ўшал шоҳ
Агар чоҳ остиға тушса топар жоҳ.

Сулаймон хизматида қилди парвоз
Ҳисобин билмаган шоҳину шаҳбоз.

Ғараз қудрат намолиғ эрди, эй дўст,
Вагарна эрди бир қад чўби бепўст.

Вале бир муштипар ҳудҳуд эди пайк
Деди султониға «орийу лаббайк».

Мадад қилса худойи оламорой,
Ҳабиб этса ишорат айрилур ой.

Кишининг рўзисин гар қилмаса кам
Етар ҳар ерда меҳнат қилмаса ҳам.

Қалимин чеҳрасин қилмас учун зард
Чиқорди лаҳзада Нил остидин гард.

Нечукким ҳазрати Солиҳ учун фош
Болалиғ тева туғди ҳукмидин тош.

Юборди Маряма рўзи малакдин
Масиҳо моида тушти фалакдин.

Азалда ҳар кишини айласа саъд
Халил ўғлидек этса содиқул-ваъд.

Агар забҳ этсалар қайтармағай қош
Кўрунмас бош ани олдида бир мош.

Кима берса жаҳолат хамридин жом
Биҳишт олдиға келса босмағай гом.

Етар раҳмат суви кўк кавкабина
Етушмас қатраи гумроҳ лабина.

Кўрунг бу Толиб ила Бу Лаҳабни
Улуғ дарё лабида хушк лабни.

Агарчи ўт била сувда бўлур фарқ
Чиқорди сув маконидин нечук барқ.

Агар чандики шамъ ўтдин бўлур жамъ
Қаро сувдин қилур кўз нуридек шамъ.

Қаю бир қудратин қилмоқ керак ёд
Эрур қосир уқули одамизод.

ДАР БАЕНИ НАЪТИ РОСУЛУЛЛОҲ

Дуруди беадад, ҳодийи динға
Росули раҳмати лил-оламинға.

Худони дӯсти мухторул қурайши
Мудом уммат учун талх эрди айши.

Эмас мавжуд анингдек гавҳари пок
Далил улдурки, келди тожи-лавлок.

Ушал шоҳаншоҳиким шамъдиндур
Анинг парвонаси Рухул-Аминдур.

Деди Маъбуд анинг отин Муҳаммад
Мақоматиға ҳаргиз етмади ҳад.

Тушурмай ер юзиға соясини
Етурди Арш уйиға поясини.

Қадам босқон манзил эди пур атр
Саҳобул байз эрди бошида чатр.

Жамолу неъмату матлуби кавнайн
Камолидин муяссар қоби қавсайн.

Шарофат мундин ўтмас суннату фарз
Юруса то хуружи добатул арз.

Ҳама диндин бўлубдур дини боло
Гувоҳи ҳазрати вожиб Таоло.

Анинг авсофини йўқ интиҳоси
Нағу етмас деса васфин худоси.

Худонинг раҳмати бўлсун дамо-дам
Анинг авлодиға, асҳобиға ҳам.

ДАР БАЕНИ САБАБИ ТАЪЛИФ

Езилди форси тил бирла мактуб
Ақидати, фуруғи қурби маҳбуб.

Аниким кўрдилар турки ёронлар
Дедилар гар дуо қилса эранлар.

Битилса турки тил бирла ақида
Кўнгиллар бўлса андин орамида.

Тамаллуқ қилдилар чун бир неча ёр
Қалам тортай худо бўлсин мададкор.

Ва лекин айлайин сўзларни ижмол
Манга йўқтур муфассал қилғали ҳол.

Мане бечора чунки омидурман
Гирифтори маломат домидурман.

Эрурман бандаларни сарнигуни
Тавалло ёр-биродарлар забуни.

Агар чандики бўлсам мағзи йўқ пўст
Ишорат қилдилар чун бир неча дўст.

Ақида сўзларини қилдим исбот
Анга қўйдум «Саботул ожизин» от.

Ўзумдек хасталар бўлғайму деб шод
Насойхдан ҳам андак айладим ёд.

Насихат тингламас дил сахти маҳжуб
Кўкармас тоша ёмғур ёғса ҳам кўп.

ДАР БАЕНИ МАЪРИФАТИ АЛЛОҲИ ТАОЛО

Недур қуллуқ ани муштоқи бўлмоқ
Ўзидин фони ҳақға боқи бўлмоқ.

Тонимоқ Тангрини тонмоқ ҳаводин
Кейин турмоқ фаоли нораводин.

Бўйинсунмоқ эгилмоқ қул демишда,
Қазоға рози бўлмоқ барча ишда.

Умид этмак ўшал қудратли шоҳдин
Енардин хавф этиб янмоқ гуноҳдин.

Яқин билмак жамоат эътиқодин
Кейин солмоқ муҳолиф ижтиҳодин.

Ақида билмаган шайтони элдур
Агар минг йил амал деб қилса елдур.

Уёлма маърифатни ўрганурдин
Танур жойинг бўлур қолсанг танурдин.

Уёлмасдур талаб амрини олғон
Қолур яхши уй олғандин уёлғон.

ДАР БАЕНИ ТАВҲИД ВОЖИБ ТАОЛО

Худовандики бирдур бешаку райб
Раво йўқтур анга ўртоқ ила айб.

Анинг фармонидин ҳеч ким қутулмас
Тавонодур ҳамиша ўзга бўлмас.

Эрур ул барча оламнинг худоси
Анинг йўқ ибтидоси, интиҳоси.

Эрур ҳозир ҳамиша йўқ макони
Анга қилғон эмас сабқат замони.

Ўзи бешубҳадур ҳам бенамуна
Раво эрмас анга чуну чакуна.

Кўнгилда кечса кўзга тушса ҳар шай
Эрур андин муназзаҳ Холиқи Ҳай.

Удур ҳоким ки ҳукмин ўзга этмас
Анинг зотиға ҳеч ким ақли етмас.

Фаришталар, набилар етмадилар
Бўйинсундилару фикр етмадилар.

Вале фикр эт худонинг қудратига
Ажойиб ишларига, санъатига.

ДАР БАЁНИ СИФОТИ ВОЖИБИ ТАОЛО

Субутидур анинг саккиз сифоти,
Сифат зоти эмас на ғайри зоти.

Ҳаёту илму қудрат ҳам басар, самъ
Иродау калом таквиндур эй шамъ.

Ҳаёт улким, тирикдур ўзга бўлмас
Ўлар ҳар зи нафс ҳаргиз ул ўлмас.

Ўзини зотидин ҳайдур ўшал шаҳ
Ва лекин жисм ила жондин муназзаҳ.

Керакмасдур худоға ҳеч қаю шай
Ғанидур барча оламдин ўшал ҳай.

Эмас муҳтож ҳеч ишга Ҳақ Таоло
Юбормағил кўнгилни шайби боло.

Агар мунда юборурсан кўнгилни
Солур шайтон кўнгилға ўзга йўлни.

Сифотининг биридур илм ёро
Эрур донойи ғайбу ошкоро.

Халойиқдин кичикдур ё улуғдур
Бўлубдур ҳар на иш ё бўлғулиқдур.

Турушдур ё юрушдур хайру шардин
На ким тегса анга нафъу зарардин.

Кўнгилга тушса қайси ҳоли пеша
Эмас пўшида илмидин ҳамиша.

Билур ҳар кимда бўлса маърифатдин
Бири қудрат эрур саккиз сифатдин.

Нафслик ё нафссиз буд-нобуд
Неким икки жаҳонда бўлса мавжуд.

Зарардур, нафъдур ё хайр, шардур
Яқин билгил қазо бирла қадардур.

Халойиқнинг жамиъи феълу қавли
Эмас бир зарраи бетақдир мавли.

Ирода айлагач Халлоқи Олам
Ҳар ишни «бўл» деди, бўлди ўшал дам.

На этса эрки бору қудрати бор
Қўли бирла яратди дема зинҳор.

Тилингни сақла мундоғ қавлу баддин
Худовандим муназзаҳдур жасаддин.

Калом ҳақда ким ёд айлади ёд
Анинг бир васфидур эй одамизод.

Аимма билди Қуръон маънисин туз
Кўнгилни қўймағил сан ҳар қаю юз.

Басар ҳам самъ анинг васфи била шак
Басар маъниси кўрмак, самиъ эшитмак.

Неким мавжуд эрур дунёу дунда
Фалакдин юқори зеру заминда.

Эшитмак кўрмаги бешубҳау райб
Эрур бирдек ҳамиша зоҳиру ғайб.

Қулоқ, кўз бандаға ҳожат эрур бас
Худо ҳеч қайсининг муҳтожи эрмас.

Тирилсанг охиратда эй харидор
Худойим кўрсатур дўстларға дийдор.

Вале кўрмакни бечуну чунон бил
Жиҳатсиз, мислсиз бил, бемакон бил.

Ушал ким билдирур бешаклигини
Билур ул яхши кўрсатмаклигини.

Билур ҳар одамени бўлса эси
Калом эрмиш сифотини бириси.

Калом ҳодис эрмасдур қадим бил
Ани айғон сўзи бекому бетил.

Халойиқ сўзлай олмас кому тилсиз
Худо муҳтож эмас ҳеч ишга ҳаргиз.

Битилса ё ўқилса, олса эл ёд
Булар одат эрур, эй одамизод.

Худойимни каломин яхши бил боз
Сўзини зотида йўқ ҳарфу овоз.

На ким махлуқида бор эрса эй шаҳ
Худовандим эрур андин муназзах.

Сифотининг бирисидур ирода
Муни билган киши етгай мурода.

Қадалса бир тикан ё тушса бир қил
Иродасиз эмас ҳеч иш яқин бил.

Агар мўре қўяр ер устига по
Вагар бир заррача қум бўлса бежо.

Булардин ё кичикдур, ё зиёда
Эмасдур ҳеч нимарса беирода.

Сифотининг бирин таквин демишлар
Худодин халқа рўзи барча ишлар.

Яратди ким нечук сизни ва бизни
Тақи халқ этди бизни феълимизни.

Агар чандики қўймас эркимизга
Берибдур ихтиёри жузъи бизга.

Муносиб иш эрур ё номуносиб,
Ани қилмоқға банда бўлди косиб.

Ўшанча ихтиёри жузъидин боз,
Топар банда жазо кўп қилса ё оз...

Наким ризқиқи бўлса шайбу боло
Яратибдур ани Вожиб Таоло.

Ҳаромидин вале манъ этди бизни
Берибдур ихтиёри жузъимизни.

Худо рози эмас исёнимизга,
Ризосидур анинг аҳсонимизга.

Киши рози деса исён қилурға
Аимма ҳукмидур кофир бўлурға.

Худо зулм этмади ҳеч бандаларға,
Вале туз йўлни кўрсатди аларға.

Ўшал халқиқи туз йўлдан озарлар,
Алар ўз жонлариға зулм этарлар.

Азоб этса бу олам ё у олам
Эрур бул адл, эй фарзанди одам.

Нафссиз халқ эрур ё зи нафсдур
Анинг ўз мулкидур ҳеч зулм эмасдур.

Агар афв айласа ўз фазлидур ул
Будур сидқингу ихлосинг будур йўл.

Етар биз омиларга мунча билсак,
Тутуб маҳкам бўйинсунсак, эгилсак.

Улуғ Йўлни қўйиб ўлгунча, эй ёр
Қадам қўйма тояр ерларға зинҳор.

ИЙМОННИНГ БАЁЕНИ

Худодин ҳар на келса рост билғил
Тилинг бирла яна иқроқ қилғил.

Мусулмонлиғ йўлида булдир иймон
Муни билмас киши Тонгла пушаймон.

Яқин билғилки иймон бўлмағай кам,
Эрур бирдек зиёда бўлмағай ҳам.

Бу сўздур аҳли суннатни тариқи,
Жадал этди бу сўзда ҳар фориқи.

Бўлур аммо амал зойиду нуқсон
Топар яхши амалдин ажр инсон.

Амал айланг ва лекин аймағайсиз
Амалдин дохили жаннат бўлурмиз.

Ани амрин дилу жонинг била ол
Амал қил ҳам ўзини фазлина сол.

Насиб этса биҳишт ўз фазлидур бил
Амалга иттико қилмай амал қил.

Ғараз улким амалға бўлма мағрур,
Амал қилғил амалға банда маъмур.

Амал қилмоқдин аҳли истифода
Дедилар нури иймондур зиёда.

Вагарна бўлмас иймон зойиду кам
Ақида булдур эй фарзанди одам.

Амални нафъи ҳам иймон биландур
Қачон ёлғуз амал қилғон биландур.

Наъаувзу биллаҳ иймонсиз кишини
Қабул этмас худойим ҳеч ишини.

Агарчи яхшилар аъмолин этса,
Тасаддуқ ер юзини молин этса.

Риёзат бирла бўлса эртаю кеч
Ушал ким сидқи йўқтур қилгани ҳеч.

Бўлур дўзах ани охир макони
Қутулмас ҳаргиз ани жисму жони.

Агар иймон насиб этса кишиға
Берур ажр ани хуб қилмишиға.

Агар чанди кабоир қилса беҳад
Тамуғда қолмас имонлиғ муаббад.

Илоҳи, осимиз, бечорадурмиз,
Ҳавойи нафс ила оворадурмиз.

Қўноқмиз бир кеча дунёи ҳеча
На ишлар кечадур биздин бу кеча.

Бу тунда тут бутун иймонимизни
Сабоҳ, қутқор бу тундин жонимизни.

Кўнгил сандуқина бир бебадалдур
Узинг рост айлагил ё Кошифуз-зур.

Агар бўлсанг мани ҳолимга ҳомий
Тўзар кулдек адувларни тамоми.

Агар сен сақласанг раҳмат йўлидин
Адув қул келса на келгай қўлидин.

Яна иймонда айди аҳли таҳқиқ
Худодиндур ҳидоят бирла тавфиқ.

Худонинг феъли ул махлуқ эмасдур
Киши ҳаргиз ани махлуқ демасдур.

Дедилар маърифат бирла иқроп
Ўшалким бандасини феълида бор.

Нечукким бандани халқ этди мавли
Тақи махлуқ эрур феъли ва қавли.

Эрур бир маънида иймону ислом
Буни билса керак ҳар хосу ҳар ом.

Аимма қавлини берк ушла зинҳор
Жадални нафъи йўқ бўлса на даркор.

ФАРИШТАЛАРНИНГ БАЁНИ

Малоикким эрурлар олами ғайб
Ҳама Ҳақ бандасидур бешаку райб.

Алар фориф эрур ичмак-емакдин
Ёмон қилмоқ, қабоҳат сўз демакдин.

Нисо эрмас аларнинг васфи, эр ҳам,
Било шаҳват яратди Шоҳи Олам.

Алар барча худонинг тоатида
Эмас ғофил алар ҳеч соатида.

Агарчи барчаси тоат саришта
Муқарраб баъзидин баъзи фаришта.

Мусулмонлар ўқур Қуръон ҳоло
Эрур барча каломи Ҳақ Таоло.

Тақи пайғамбаримиздин бурун бил
Худовандим кутуби қилди нозил.

Юборди ҳар қаю пайғамбарига
Ки иймон келтирибдурмиз бариға.

Бариси Ҳақ Таолонинг каломи
Муни билса керак ҳар хосу оми.

Каломи васфидур эй одамизод
Қилиб эрдим сифоти бобида ёд.

ДАР БАЁНИ ИЙМОНИ ПАЙҒАМБАРОН

Саноу ҳамд қудратлиғ худоға
Ки иймон келтирубмиз анбиёға.

Аларнинг аввали ким Одам эрди,
Муҳаммад барчасига хотам эрди.

Бариси Тангрини суйган қулидир
Бариси жаннату ризвон гулидир.

Худони ҳукмини ҳар феълу сўзга,
Набилар қилмади бир зарра ўзга.

Етушмас ҳеч валилар жолариға,
Етушмас балки хоки полариға.

Алардур зурриёди Одами хок
Гунаҳдин анбиёни барчаси пок.

Алардин баъзи ишга қилдилар нақл
Қилур таъвилини Нуъмони боақл.

Алар қасд ила ҳаргиз қилмадилар
Буюрғон амридин айрилмадилар.

Бари дарёйи раҳматда эди ғарқ
Росул ила набида бўлди бир фарқ.

Бариси Тангридин тобти хитоб ул
Набиға шарт эмас аммо китоб ул.

Росулиға эрур шарт, эй неку ҳол
Вале бўлди бариға ваҳий илҳом.

Набидур ҳар росул англағувчи бўл
Ва лекин ҳар наби эрмас росул ул.

Дедилар пораи мўъмин боласи
Эрур бир маънида ҳар иккаласи.

Салафким айлади лутфу иноят
Эрур аввалгиси машҳур ривоят.

Башар пайғамбарин Султони Аъдол
Малак пайғамбаридин қилди афзал.

Бу сўздин мазҳаби суннат жамоат
Алар ҳар на деди, қилғил итоат.

Дедилар оамаи фарзанди одам
Малакни оамасидин фазли кўп ҳам.

Китоби «Кофи» ким бир босафодур,
Деди оами бу ерда атқийедур.

Башар довар на чандон беамалдур
Баҳойимдек эрур бил ҳам азалдур.

Паямбарнинг бари одил ва аъдал
Ва лекин баъзисидин баъзи афзал.

Савоби рутбада афзал эрур ҳол
Мусовидур нубувват бирла ирсол.

Барининг беҳтарини Мустафодур
Ҳабиби Ҳақ нигини анбиёдур.

ДАР БАЕНИ ТАСДИҚИ МЕЪРОЖ

Муҳаммадким эрур афзалу асдақ
Эрур бешак шаби меърожи барҳақ.

Ҳаромдин масжиди Ақсоға ногоҳ
Олиб борғанидур оятда огоҳ.

Ҳам Ақсодин самоға борди ул нур
Бу сўзнинг сидқиға ахбори машҳур.

Самодин юқори ҳар қайси жоға
Иноят айлади ул бо сахоға.

Бариға сидқимиз, иқроримиз бор
Эмас ҳеч қайси иш Тенгриға душвор.

Мақоми сидрау нажми малакни
Биҳишт Арш Курсию на фалакни.

Агар бир кечада кўрсатса не кам
Вагар бир дамда кўрсатса не шак ҳам.

Нечук ким айласа қодир худодир
Чора учун демак қулдин хатодур.

Яқин билгил ани меърожин эй ёр
Тани бирла эди ҳам эрди бедор.

Ҳабибин ҳар нечук қилса сарафроз,
Худони раҳмати кўпдур, эмас оз.

ДАР БАЕНИ АЛҚОБИ ЧАҲОРЕР

Саҳобадур банидур барчаси ҳақ
Емон йўлда эмас ҳеч қайси мутлақ.

Эрур ҳар қайсиси нажми ҳидоят
Худо халқ ўғлиға қилғон иноят.

Биҳиштидур алардин қатъий ўн ёр
Башорат берди ул султони аброр.

Абу Бакр, Умардур сўнгра Усмон
Алидур, Толҳадур ҳам Абдурахмон,

Зубайр, Бу Убайда бўлди ахбор,
Саъиду Саъддур айғон бу ўн ёр.

Муҳаммад ким эди ҳодийи олам
Башорат берди уч фарзандига ҳам.

Бириси Фотимадур ҳам Хотира,
Ҳасан бирла Ҳусайн икки набира.

Набилар сўнгидин билгил ба таҳқиқ
Ки инсон афзали Бу Бакр Сиддиқ.

Ки андин сўнг Умардур сўнгра Усмон,
Ки андин сўнг Али бешубҳа эй жон.

Эрур бу тўрти умматнинг нигини
Шафоатхоҳимизни жонишини.

Расул айди ўгурсам дунёдин юз
Хилофат бўлғай ўттуз йилгача туз.

Ул ўттуз йилда шоҳ эрди у тўрт эр,
Алар вақтида бўстон эрди ҳар ер.

Алардин сўнгра ҳеч олими одил
Қила олмас алардек адлу комил.

Ушал тўрт эрни Аҳмад ёри эрди
Биҳишти маърифат гулзори эрди.

Росулulloҳ тариқин эртаю кеч
Сари мўйи таҳаллуф қилмади ҳеч.

Нечук бўлсун хилоф ул чори саъда
Паямбар қилди ўттуз йилга ваъда.

Аларни васфини ҳеч сони йўқтур
Тамом этай десам имкони йўқтур.

Сахобанинг бари ҳам пок диндур
Бариси раҳнамои роҳи диндур.

Киши бўлса набининг суҳбатида
Гумон йўқтур аларнинг қурбатида.

Алардин сўнгра ҳеч ким жоларига
Етушмас балки хок поларига.

Саҳоба баъзиси ким Муртазоға
Тахаллуф айлади ул босафоға.

Савоб эрди ул эрларни муроди
Хато бўлди баногоҳ ижтиҳоди.

Хато бўлғон билан ёзди демасмиз
Жамоат аҳлидин озди демасмиз.

Айимма аҳли суннат ким эдилар
Хатой мужтаҳид мавфу дедилар.

Хатоға балки тобилар савоби
Бу сўздур аҳли суннатнинг жавоби.

Битибдур «Мажма ул-ашё» да эй шамъ
Хатодин балки қайтиб эрди ул жамъ.

ШАРТИ ИМОМАТНИ БАЕНИ

Имомат шарт бўлди ҳар диёра
Ҳудуди шаръи то турғой қарора.

Юрутгайлар шариатни қиёмин
Тақи қилғай ёмонлар ихтимомин.

Агар чандики султон бўлса фосиқ
Буюрса иш шариатга мувофиқ.

Қилурмиз жону дил бирла итоат
Узи бўлса агарчи беқаноат.

Эмасдур шарт имом ул бўлса маъсум
Қилибдур шарт аммо шийаи шум.

Мусулмон оқили болиғ, эй инсон,
Имомат шарти бул дур, эй мусулмон.

Раводур иқтидо фожирга қилсанг,
Ҳадиси Мустафодур яхши билсанг.

Ўқусанг яхшиларнинг кейнида лек,
Савоби беададдур хислати нек.

Билурмиз барча масҳи музани ҳақ,
Нечукким билди таъйин шоҳи асдақ.

ДАР БАЕНИ КАРОМАТИ АВЛИЕ

Эрур барҳақ каромат авлиёдин,
Иноятдур валиларга худодин.

Каромат хориқи одат эрур исм,
Бўлубдур хориқи одат неча қисм.

Набидин хориқи одат не таъйин,
Дедилар мўъжиза, эй толиби дин.

Нубувватдин бурунни дерлар ирҳас,
Муни билсанг керакдур: «Аййуханнас!»

Агар солиҳ кишидин бўлса ҳар гоҳ
Каромат деб бўлур бешаку ишбоҳ.

Кўрунса бир авом мўъмин кишидин,
Маунатдур ўшал айғон кишидин.

Агар кўрсатса мундоғ кофир инсон,
Ул истидрож эрур монанди шайтон.

Вале ул орифи биллах бўлса,
Емон ишдин қўли кўтоҳ бўлса.

Авомирни ҳамиша қилса ул қул,
Тақи қилма деганни қилмаса ул.

Яратғон Тангрини қўрқинчидин низ
Қаю шубҳа дегандин қилса парҳиз.

Тақи лаззат билан шаҳватга, эй ёр,
Фуру ҳам кетмаса ул яхши кирдор.

Бу таърифлар кишига бўлса содиқ,
Валидур ул ақоидга мувофиқ.

Шариатсиз киши учса ҳавоға,
Кўнгил берма анингдек худнамоға.

Шариатсиз киши гар ютса ўтни,
Ҳаво ўртасида минса булутни,

Қачон тобқан бўлур қурбат, ойдини
Вали билманг тақи андоғ кадини.

Бўлубдур мундоғ ишлар кофирийдин
Нечукким бўлди сихр Сомаридин.

Эшитгил балки Фиръавн амридин Нил,
Қуйидин юқориға оқти беқил.

Муни билгилки Ҳиндустонда ҳоло,
Учарлар кофири саноси боло.

Шариат ҳукмин этмай истиқомат,
Таажжуб ишлари бўлмас каромат.

Шариатни кишиким тутса хуб пос,
Каромат мундин ўтмас, аййуҳаннос.

Хилофи нафс истакмал тоат,
Бўлурму андин ортуқ хирқи одат.

Киши деса валини ғайбдандур,
Наъувзубиллах, ул сўз кўп ёмондур.

Наби ҳам билмагай ушбу равишдин,
Магар билдурса Тангрим баъзи ишдин.

Худонинг хоссасидур илми ғайби,
Бу сўзни бўлмагай бир зарра райби.

Яқин бил ғайб ишдин фолбинлар,
Хабар берса агар ё аҳли жинлар.

Киши чин деса ул ботил сўзини,
Бўлуб кофир, қаро қилгай юзини.

Наъувзу биллах, андоғ муътақаддин,
Худойим сақлағай бу ройи баддин.

Яқин билгилки баъзи номусулмон,
Демиш: «вақтики қурбат тобса инсон.

Кўтарур Ҳақ шариат ҳукмин андин»,
Бўлур юзи қаро мундоғ дегандин.

Бу ботил сўз эрур қавли мулоҳид,
Шариатга эрур ул фирқа жоҳид.

Шариатга кишиким бўлса мункир,
Гумон йўқтур, бўлур албатта кофир.

Киши бўлмас муқарраб анбиёдин,
Алар безор эрур ажаб риёдин.

Кўтарилмади ўлгунча алардин
Худо ҳаргиз кўтармас ўзгалардин.

Ҳ И К О Я Т

Муҳаммадким муҳаббат кони эрди,
Ҳабиби Ҳақ, росул султони эрди.

Кетар вақтида андоғ бўлди ҳоли
Бузу айларга йўқ эрди маҳоли.

Эшитди чун азони бобашорат
Деди: «Е Ойиша, қилдур таҳорат».

Таҳоратдин сўнг ул шоҳ улулул-азм,
Жамоатга борурга айлади азм.

Қадам босмай туриб кетди ўзидин
Ғарқ селоб эди гулдек юзидин.

Ўзига келди боз этди таҳорат
Яна қўптики, то топқай жамоат.

Қадам босмай туриб ул соҳиби роз
Ўзидин кетди дармон йўқидин боз.

Анингдек Мустафо қўрқинчидин ул
Бузу қилди ўзидин кетди уч йўл.

Нафас чиқғунча то қутлуғ танидин,
Хилоф этмади бир қил айғонидин.

Суюклик бандаси то бўлса маҳрам,
Бўлур қўрқинчи ортуқ, ишрати кам.

Агарчи анбиё бешак амондур
Муборак диллари хавф ила қондур.

Вале уммат агар ғовси замондур
Эсон кетмоғи охирда гумондур.

Агар олам ёруса сан сабабдин
Қуёшдек титра доим хавфи Рабдин.

Керак олий карамни хавфи кўпроғ
Бийик ердин йиқилғон қолмағай соғ.

Улуғ тутмас кичикдек мазҳабин кенг
Тева тоймоғи эрмас қўй била тенг.

Таваҳҳумлик бўлур афъоли хубнинг
Сафарда хавфи кўпроғ моли кўпнинг.

Таваҳҳумдин йироқ ғафлатли банда
Кетар ғусса билан ғам ухлаганда.

Ажал албатта бирдур ўзга бўлмас
Ўлар ҳар зи нафс ҳаргиз ул ўлмас.

Қаю қулга ажалнинг вақти етса
Қутулмас ҳар нечаким ҳийла этса.

Кейин қолмас ажал, эй ибни Одам,
Етушса соати то илгари ҳам.

Кишини илгида ҳам ўлса ҳар жон
Ажал бирла ўлубдур бўйла инсон.

Қаю боис билан ҳар жон ўлубдур
Ажалдиндур қазо андоғ бўлубдур.

АЗОБИ ҚАБРНИНГ БАЕНИ

Азоби қабр кофирларгадур чин
Кўрар гўрни азобин баъзи мўъмин.

Битик кўп нусхайи машҳур ичинда
Келур икки фаришта гўр ичинда.

Сўрар кимдур худо бирла росулинг
Надур дерлар яна дининг ва йўлинг.

Агар кирса фиришталар ғазабдин
Чиқар ўт бурни ҳам оғзу лабдин.

Агар ҳайбат била қилса назора
Бўлур ғамгин кўнгиллар пора-пора.

Дегай эй одами булдур сенга жой
Жавобин бермасанг вой устига вой.

Урарлар гурзи бирлан ул икки ёр
Эшитур инсу жиндин ўзга жондор.

Аларнинг зарбиға тоб этмагай тоғ
Нечук тоқат қилур бир мушт туфроғ.

Тўлар дўзах соридин қабр ичи дуд
Пушаймон анда ҳаргиз қилмағай суд.

Иноят айласа донайи асрор
Кирар гўрга мулойим ул ики ёр.

Дегайлар кирсалар хавф этма мандин
Сўрарлар меҳрибонлиғ бирла андин.

Агар берсанг жавоби бо савобе
Очар жаннатдин ул манзилға бобе.

Қоронғу гўр бўлур андоғ фараҳнок
Жаҳонни шавқи ёдингдин чиқар пок.

Кўнгилда ғусса қолмас бир чигитдек
Ётурсан янги уйланган йигитдек.

Ки мундин сўнгра неъматларини
Худодин ўзга ким билгай барини.

ДАР БАЕНИ МУНОЖОТ

Илоҳи, бандаман бечорадурман
Ҳавойи нафс ила оворадурман.

Эрурман барча нуқсонимға иқро
Мусулмон ўғли қилмас ишларим бор.

Эрурман бандаларнинг сарнигуни
Тўла ёру биродарлар забуни.

Манингдек осий бўлғайму жаҳонда
Гуноҳим зоҳиримдин кўп ниҳонда.

Нетай чун айни ақлим бешиёдур
Амал ҳам йўқ, агар қилсам риёдур.

Агарчи ман ёмон қул пой то фарқ,
Бўлубман маъсият дарёсига фарқ.

Вале содиқ эрурман бирлигингға
Таянибман сани ғофирлигингға.

Лаҳадга кирса бу ёлғуз ғариб бош
Ўгурса юз ҳама қавму қариндош.

Таҳаййур бўлса жон ғами саришта
Етушса сўрғали ики фаришта.

Сан осон этмасанг андоғ саволи
Нечук кечгай ғариб бандангни ҳоли.

Деса «Ман роббука» ики абдударгоҳ,
Тилимға жори қилғил «Раббим Аллоҳ».

Агарчи осидур ё Раб бу банда
Ўзинг бандам дегил Раббим деганда.

Агар сан қилмасанг қуллуқ отим худ
Мани қулман деганимдан нечук суд.

Илоҳи, лутф қил мунда ва онда
Мани банда этиб, банди эт мунда.

Агар чандики гўрсиз ўлса инсон
Сўралур албатта бешаку нуқсон.

Агар дарёда ўлеун ё осилсун
Ғазаб этса бани одам на билсун.

Дарранда одам ўғлин қилса хўрок
Гумон йўқтур сўрар қорнида эй пок.

Агар банда муаззиб бўлса анда
Қолур тўймай бу ишдин ул дарранда.

Нечук қилса эрур қодир ва носир
Бу ерда бандасининг ақли қосир.

На ким айди худойинг ё паямбар
Ани маҳкам тутиб айрилма дигар.

ҚИЁМАТ ҲАҚ ТУРУР

Қиёмат ҳақ эрур эй одамизод
Худо Қуръон ичинда қилди кўп ёд.

Бўлур қудрат билан туфроғимиз тан
Кирар жон қайтадин бешубҳа ва зон.

Танинг ҳар турли бўлғон бўлса барҳам
Қилур бурноғидек Ҳаллоқи Олам.

Худо ҳеч ерда йўқни айлади бор
Яратса қайтадин эрмас бу душвор.

Удур ҳоким нечукким ҳукм қилди
Тирил дегач ҳама олам тирилди.

Йиғар маҳшар ерида барча жонни
Сўрар бандасидин яхши-ёмонни.

Ҳар ишни кўп қилибдурсан ва ё оз
Ҳисобин ҳам тилар ул бандадин боз.

Худо ҳар бандасиға қилса осон
Жавобин бергуси банда ўшал он.

Агар қаттиғ тутар банда ҳисобин
Ўзи билгай анга солган азобин.

Билур гарчи жамиъи ҳолимизни
Юборур номайи аъмолимизни.

Юборса номани раҳмат йўлидин
Келур нома у қулни ўнг қўлидин.

Қизил юзлик бўлуб ул ҳам сарафроз
Суюнгандин қилур ул банда овоз.

Ўқунг номамни эй турғон халойиқ
Келубдур нома ихлосимға лойиқ.

Биҳишти олия бўлгай макони
Ғариқи раҳмати ҳақ жисму жони.

Агар чандики бўлсам зишти бадкор
Ҳабибинг умматиман, қул отим бор.

ТАРОЗУИИ ҚИЁМАТНИ БАЕНИ

Тарозу ҳақ эрур рўзи қиёмат
Анинг сидқиға нозил бўлди оят.

Билур Тангри агарчи ҳолимизни
Тарозуға солур аъмолимизни.

Қилур огоҳ қулин қилмишлариға
Етушмас ақл эгамнинг ишлариға.

Тарозу борига иқроримиз бор
Нечук эрканига не коримиз бор.

Илоҳи, қил оғир мезонимизни
Саломат тут бизинг имонимизни.

ДАР БАЕНИ ПУЛСИРОТ

Жаҳаннам узра бир кўпрук эрур, оҳ,
Ўшал кўпрук Сирот отлиғ гузаргоҳ.

Қиличдин тез эрур, қилдин ингичка
Пушаймонлар ўшал кун тушгай ичга.

Ажаб ҳайрон бўлур фарзанди одам
Қадам қўйса анинг ости жаҳаннам.

Агар қайтай деса қўймас муваккил
Бўлур фарзанди одам ҳоли мушкил.

Муаййан кўрсалар халқ ул табу тоб
Бўлур жон ваҳми бирла захралар об.

Юраклар қон бўлиб, кўзлар тўкар ёш
У манзилдин қутулғайму ғариб бош.

Фиғонлар қўпгай авлоди башардин
Қим ўтгай, ким йиқилгай ул гузардин.

Иноят қилса баъзи одамизод
Ўтар андин яшиндек, баъзи чун бод.

Ўтар андин баъзиси югурук отдек
Ўтар қурбига лойиқ баъзи ҳар як.

Ўтар баъзи мусулмон тоя-тоя
Етар Охир деган ишратли жоя.

Қадам қўйса йиқилур баъзи инсон
Илоҳи, айлагил ул кунни осон.

Агар ўткармасанг андин саломат
Қулинг расво бўлур рўзи қиёмат.

Билиб тасдиқ этиб бул кўп хатарни
Бу мискин қўймади исён этарни.

МУНОЖОТ

Илоҳи, бандани соҳиб надам қил,
Сироти шаръ узра соҳиб қадам қил.

Ҳидоят пириға топшур қўлумни
Иноят қўйига кенг қил йўлимни.

Маосий лойиға тойдурма пойим
Биҳишти мағфиратни айла жойим.

Қарамлик подшоҳо, кирдикоро,
Раҳимо, мағфиратлик биру боро.

Агар чандики беҳаддур гуноҳим
Саломат қил хусрлардин илоҳим.

Агарчи сони йўқ исён қилибмиз
Умид улки сани воҳид билибмиз.

Илоҳо, бирлигингни ҳурматидин
Саломат қил у кўпрук меҳнатидин.

ДАР БАЕНИ ҲАВЗИ КАВСАР

Қиёматда паямбар ҳавзидур ҳақ
Сифотин қилди тайин шоҳи асдақ.

Суви ул ҳавзни сутдин эрур оқ
Йси чун мушқдан ҳам эрди беҳроқ.

Даме сув ичса андин ҳар мусулмон
Яқин бил сувсамас ҳаргиз ул инсон.

Худовандо, насиб этгайсан андин
Умиди кўп эрур бандангни сандин.

ДАР БАЕНИ ШАФОАТИ АНБИЁ ВА АВЛИЁ

Ҳудо изни билан ҳақдур шафоат
Қилурлар анбиёву аҳли тоат.

Шафоатким мусулмонларгадур суд
Ва лекин бўлмагай беизни маъбуд.

Худо изн айласа рўзи қиёмат
Суюклук бандаси айлар шафоат.

Қиёмат кун ажаб шиддатли кундир
Анинг қаттиғлиғи ҳаддин фузундир.

У Куннинг ҳайбатидин бешаку райб
Бўлур кўк пора-пора, тоқлар ғайб.

Замин автоди барча кўҳи сангин
Бўлур Ҳақ хашмидин чун пашм рангин.

Ушал шиддатга ер-кўк қилмаса тоб
Нечук тоқат қилур бир қатраи об.

Бўлур ҳам ғам билан хурдони зебан
Далилим «яжъал ал-валидан шайбан».

Бўлур ҳам ғам билан хурдони зебо
Далилим «яжъал ал-валидан шайбо(н)».

Ҳаво мисдек қизир, ер ҳам темирдек,
Ғазаб қилган киши бўлгай кўмирдек.

Келур найза буйи хуршиди тобон
Хижолат териға ғарқ ул биёбон.

Бўлур ўз ҳоли бирлан одамизод
Келур кўнглиға қилған ишлари бот.

Агар Ҳақ ёпмаса журм айлаган жой
Гувоҳлик бергуси бил даст ила пой.

Қабоҳатлик амаллар тушса кўзга
Иложин ким билур ҳазратдин ўзга.

Муҳаммад ким эрур Ҳақнинг ҳабиби
Маосий дардининг ҳозик-табиби.

Белин ҳиммат қуриға боғлаб ул эр
Ҳама нафсни деса ул умматин дер.

Ҳама ўз нафсига бўлса гирифтор
Муҳаммад уммати мискин учун зор.

Агар бўлса эмагурғон бола гум
Топилғонда нечук жавлон урар ум.

Минг андоғ анодин хўброғу, беҳроқ
Муҳаммаддур ғариб уммат учун доғ.

Оқар дарё бўлур ул муҳтарамдин
Шафоат шери бўстони карамдин.

Қилур Ҳақ изни бирла ҳар тараф жўш
Насиб этган у дарёдин қилур нўш.

Насиба этмаган фарзанди Одам
Қолур андоғ улуғ емдин қуруғ фам.

Киши билмас қиёмат даштида оҳ,
Бу қулларни дегайму уммат ул шоҳ.

Агар уммат деса хуш давлати бахт
Йўқ эрса осийларға иш бўлур сахт.

Агар уммат деса «нуран ало нур»
Йўқ эрса осийларға иш бўлур зўр.

Ўшал султонки даоян илоллоҳ
Ғариб уммат учун доғ эрди валлоҳ.

Бу умматлар ажаб зишт этди ҳолин
Епар бидъат билан суннат жамолин.

Баҳойимдек иши ичмак-емакдур
Қуруғ тил бирла умматмиз демакдир.

Илоҳи, лутф қил ҳасратли соат
Ҳабибингдин насиб этгил шафоат.

Айурма яхшиларни орасидин
Йироғ этма ҳабибинг қорасидин.

БИҲИШТ ВА ДЎЗАХ БАЕНИ

Эрур жаннату дўзах ҳоло мавжуд
Яратибдур ани халқиға маъбуд.

Кўнгилға солма эй ақли пиёда
Сиғар ул икки манзил қайси жода.

Агар амр айласа кавнайн бир пой
Бўлур бир пистани пўчоғина жой.

Киар дўзахға кофир қайта ўлмас
Азоби сахтидин ҳаргиз қутулмас.

Ҳамиша қолмагай имонли банда
Тутар охир қўлин имонли анда.

Агар афу этса осоми кабойир
Дегил жоиз удур ғофиру сотир.

Сағиरोдин агар тутса худованд
Дегил ким эрк анингдур эй хирадманд.

Ўзи қодир, ўзи ғофир худодур,
Қулига ҳар на ҳукм этса раводур.

Наъувзу биллаҳ, истиҳсоли исён,
Олур мўъмин кишидин шамъи иймон.

Биҳишт ичра кишиким бўлса дохил
Бўлур анда ҳама мақсуди ҳосил.

Тирикдур доимо андин сўнг ўлмас
Аламдин, ҳазни ғамдин зарра бўлмас.

Ҳамиша айш ила ишратда банда,
Қўнгилда кечмаган иззатлар анда.

Агар жаннат билан дўзахни авсоф
Қилурға жамъ бўлса коф то коф.

Адо бўлмас икки манзил сифоти,
Ани яхши билур Тангримни зоти.

Ики манзил сифотин сони бўлмас
Алар аҳли билаң ҳеч фони бўлмас.

Битибдур шориҳи «Аврод» они,
Ки бўлмас Аршу курси лавҳ фони.

Фано бўлмас деди лавҳу қалам ҳам,
Ақида булдур, эй фарзанди Одам.

МУНОЖОТ

Илоҳи, эътиқоди пок бирлан,
Мани оғушта қилғил хок бирлан.

Дилим содиқ тилимға бўлди қойил,
Бу сўздин қилмағил бир зарра мойил.

Худовандо, ўзингни ҳурматингдин,
Кариму, ғофиру саттор отингдин.

Бу мискинларға мўъмин исм қилдинг
Жамоат аҳли суннат қисм қилдинг.

Ўшал отдин айирмағил ҳамиша
Агар чандики бўлсак журм пеша.

Малак келса жасаддин олғали жон
Қилур шайтони маълум қасди иймон.

Қилурда жон ширин жисмдин нақл
Азиз жон аччиғидин кам бўлур ақл.

Кўнгил шаҳбозини қилмоқ учун сайд
Қилур ҳар ёнда шайтон ҳийлау кайд.

Мадад сан қилмасанг ул дамда ё ҳай,
Урар тирноғимизга ул лаъин най.

Худовандо, тирикда, жон чиқарда,
Лаҳадда, Ҳаширда, кўпрук утарда.

Жамиъ ерда мўъмин отимиздин,
Айирма сидқимизни зотимиздин.

Ҳамиша нафс ила шайтон каминда,
Мани озғурмағил дунёу динда.

Тилаким бу аё Суббуҳу Қуддус
Қулунгни қилмағил расвойи маъюс.

Худовандо, не қилдим турфа ёздим
Шайотин макри бирлан йўлдин оздим.

Пушаймонман, паришон ўтган ишдин
Баҳору тийра моҳу, ёзу қишдин.

Емон ишдин ҳама узвимни пок эт
Кўнгил мулкин мақоми дарднок эт.

Яна шарманда қилма қайта бошдин
Уётлиғ қилмағил дастори фашдин.

Муножот этди Оллоёри мискин
Қабул этгайсан эй дорандаи дин.

Тилим узр айғоли, эй кошифи роз
Тилимни минг тилим қилсам эрур оз.

Уётлиғман вале эй Олимус Сир
Қани узр айғоли юз мингдин бир.

Эмасман туз карам хонинда еб туз
Керак юзларға қўйсам ҳар қаю юз.

Тила айдим тила ҳар матлабинг бор
Деди: Ҳақдур ўзи донойи асрор.

Ўшал бохавф этиб борур еримдин
Терим хижолат била оқса теримдин.

ДАР БАЕНИ АЖЗУ ШИКАСТАИИ МУСАННИФ РОҲМАТУЛЛОҲ

Ўтар дунёда Оллоёр маъюб
Мунингдек юрганингдин ўлганинг хуб.

Емон нафсинг сани ўтдек туташди
Гуноҳинг бора-бора ҳаддин ошти.

Била олмам аё ноқобил авқот
Нечук жонсан, нечук тансан, нечук зот.

Баҳойимсан башар, девонасан, соғ,
Гуноҳинг олдида арзинча йўқ тоғ.

Муханнассанму, эр, болиғмусан, ёш
Юзинг қаттиғ, тилинг аччиғ, дилинг тош.

Фаолинг номуборак, талъатинг шум
Ҳумойи бахтинг, ўз каъбинг била бум.

Неким сан аҳд қилдинг бўлди ёлғон
Қани сандек гуноҳ остида қолғон.

Йироқ тушдинг нағу қурбатли йўлдин
Йибординг риштаи тоатни қўлдин.

На ким қилдинг жаҳонда эрта-ю кеч
Риё бирла ул ишни айладинг ҳеч.

Белингни боғла маҳкам, бўлма мафлуж
Кўзинг оч, карвони қилдилар кўч.

Ётиб ғафлат қорасин сурма юзга
Еди халқ ўз ғамини сандин ўзга.

Мусоҳиблар ки ҳамаҳд эрди мунда
Кетарлар боқи уйга кунда-кунда.

Кўрарсан қофилани ўтганин фош
Кўтармассан хатарлик уйқудин бош.

Кўзинг олдидаги бегона-у хеш
Сафар рахтини боғларлар пешу пеш.

Вале сан хамри ғафлатдин бўлиб кайф
Ётарсан неча расволиғ била ҳайф.

Улуғлардин, кичиклардин баякбор
Кетарлар хонаи мақсудга ночор.

Агар сандек кичиклар тутсалар роҳ
Ётурсанми ҳануз эй ақли кўтоҳ.

Баногоҳ карвон султони етса
Санга асл ватанни ҳукмин этса.

Улуғ йўлга кирарсан хоҳ-нохоҳ
На қилгайсан вале бетўшаи роҳ.

Ажаб йўл уқбаи ҳар бир қадамда
Жамиъ карвони баҳри ғамда.

Хусусан йўлда бир ваҳшатли уй бор
Қирар ёлғуз бошинг ул уйға ночор.

Айуруб карвондин қўндурурлар
Қизил гулдек юзингни сўлдурурлар.

Азиз жисмингни неъмат хора бўлғай
Қора ер остида бечора бўлғай.

Юз алвон бирла сўз айғон сучук тил
Демас фармондин ортуқ биргина қил.

Лаҳад қурти агар келса егали
Қани ул дамда дармон «киш» дегали.

Етишса сўргали икки фаришта
На қилғай бандаи ҳасрат саришта.

Магар Тенгри Таоло қилса имдод
Вагарна қайда етгай дод-фарёд.

Яқин билгил муни эй бандаи зор
Худодин ўзга йўқ ҳеч ҳокими кор.

Нағу қуллуқға боғласанг белингни
Саноси бирла сабз этсанг тилингни.

Лаҳаддин барча Одам ўғли турса
Бўлуб бир карвон Маҳшарға юрса.

Ва лекин ҳар киши ўз мотаминда
Бўлур охирғи савдоси ғаминда.

Худо қилса нидо эй бандаи зор
На келтурдинг, на турлук қилмишинг бор.

Тану терингда тотлиғ жон яраттим
Баҳойим қилмадим, инсон яраттим.

Ҳамиша айладим тарбиятингни
Нағу қилдинг паришон ниятингни.

Сани солдим мусулмонлиғ ерина
Қани шукр этмадинг мингдан бирина.

Тамом аъзоларингни солим эттим,
Ариф зотим билурға олим эттим.

Суғордим оби неъматдин тишингни
Қани, айғил манга қилғон ишингни.

На бергайсан жавобин эй тани зор
Бу ҳасратдин фиғон эй рӯсиё вой.

Эрур бошдин аёғинг барчаси айб
Магар афв айлағай донандаи ғайб.

Яна келса нидо андин билинглар:
«Ямонлар, яхшилардин айрилинглар.»

Мусулмон ўғлида турфа ёмонсан
Ёмонлар ўртасида бегумонсан.

Ёмонлиғни магар донандаи роз
Ёпуб қўшқай саодат аҳлина боз.

Тилингда халқ аро тасбиҳу таҳлил
Ва лекин ботининг тазвир ила хил.

Вагарна сан жаҳон расвосидурсан
Халойиқ ичра фитна бошидурсан.

Тилингда халқ ичинда ваъз ила дарс
Ва лекин ботинингда онча йўқ тарс.

Кўрар кўзга ажаб сўфинамосан
Ниҳонда нафс итиға мубталосан.

Магар раҳмат билан донои асрор
Гуноҳларингни афв этгай баякбор.

Ўшал ғамлик кўнгилни айлағай шод
Накулар ўртасида айлағай ёд.

Киши то шар қилур савдоси тошар
Наъувзу биллаҳ, улки ҳаддин ошар.

Башар бўлсанг қўй афоли башарни
Абас ўткармагил ошни ошарни.

Кийибсан халқ аро фақрона малбус
Ва лекин ботинингдадир беномус.

Ё нар хунсомусан қавлингда ё нар
Уҳудинг нахли ҳаргиз бермади бар.

Ешинг етган сари феълинг сани ёш
Кўзинг ёши қани эй маъзи йўқ бош.

Қаноат маъданига оч, кўзинг оч,
Тамаъ бўйи кўринмай бўйидин қоч.

Сочилмасдин бурун сочгил ўзингни
Сўрулмасдин бурун сўргил ўзингни.

Қозилмай ер санга қайт озгонингдин
Ёзилмай иқдалар ён ёзгонингдин.

Бақодур дема айши бебақони,
Яқони тут ажал тутмай яқони.

Макон этган ерингдур муҳталит лой
Насиҳат гўша олсанг гўша тут жой.

Яниб айшу тарабдин иста Рабдин
Ўзин билган қачон қолгай талабдин.

МУСАННИФИ АЛАЙҲИ РОҲМАНИНГ ВАСИЯТЛАРИ

Ман ўлсам эй жамиъи маҳрами роз
Мани ўзга ўлукдек қилманг эъзоз.

Хасу хор устига ташланг тутунг хор
Қилинг мандек баҳойим жисмидин ор.

Бўсаға устига ташлаб танимни
Кафан айланг чурук пироханимни.

Манга ҳайф этмангизлар тутмаган бўз
Агар чандики мардум қилсалар сўз.

Юборинг тез боратурғон йўлумға,
Мабодо қолмағайсиз шумлуғумға.

Кўзингиздин чиқарманг қатраи ёш
Жанозам орқасидин отингиз тош.

Аёғимдан тутиб судранг лаҳадга
Нечун қилмадинг деб қуллуқ аҳадга.

Агар чандики ман бўлсам гуноҳкор
Дуои зорига сизлар бўлинг ёр.

Дейингиз парвардигоро, кирдикоро,
Роҳимо, мағфиратлик, биру боро,

Олиб келдук сани қочқон қулингни
Хатолар бобини очқон қулингни.

Келибдур ҳийласи йўқтур кетарға
Тили йўқтур бу қулни узр этарға:

Агар берсанг жазо қодир худосан
Вагар афу айласанг сан подишосан.

Илоҳо, барча отинг ҳурматидин
Ариғ зотинг, сифотинг ҳурматидин.

Бу қочқон бандаға қилғил тарахҳум
Агарчи қилди қуллуқ риштасин гум.

Муҳаммад отли дўстинг ҳурматидин
Насиб эт охиратни роҳатидин.

Ҳама ўтган расулинг ҳурматидин
Жамиъи яхши қуллар ҳурматидин.

Агар чандики бандангдур бад афъол
Руҳи исёна савби мағфират сол.

Муҳаббат аҳлининг асрори учун
Рўйи зард, дили хунбори учун.

Ҳазо қилғон эранлар жони учун
Шаҳидларнинг муборак қони учун.

Улуғларни соқолин оқи учун
Йигитларнинг дили муштоқи учун.

Ажузларни оқарган боши учун
Етимларни кўзини ёши учун.

Шикаста беваларни дарди учун
Асир халқини оҳи сарди учун.

Агар чандики йўқ илқида ҳеч шай
Бу қочқон қулни расво қилма ё Ҳай.

На бўлғай бу дуолардин худойим
Бу қочқон бандаға ўтса жаройим.

ТОЛИБ УЛДУРКИ ПИРИ КОМИЛ ТОПИБ
ҚЎЛ БЕРСА

Кел эй толиб бу дундин юз ўгирсанг
Тариқи каъбаи мақсудда юрсанг.

Қадам қўйсанг агар бул водийға,
Қўлунгни топшур ул ходийға.

Ажаб йўлдур анинг поёни йўқтур
Хатарлик ерларини сони йўқтур.

Талаб қилгон ўша роҳи адамда
Ҳалокат чоҳидур ҳар бир қадамда.

Ажаб йўлдур тамоми меҳнату ранж
Ва лекин ҳар қаришда бир ниҳон ганж.

Ўшал ганжи ниҳон ётган заминда
Муҳайёдур қароқчилар каминда.

Агар бўлмаса йўл бошлагувчи пир
Солур бўйнунгга ногоҳ доми тазвир.

Агар бўлмаса бир соҳиб каромат
Эмас мумкин киши етгай саломат.

Қачон ҳар пир билур қутлуғ йўлунгни
Топиб эр яхшисин топшур қўлунгни.

Ўшал пирики эрнинг эри бўлғай
Тариқат бешасини шери бўлғай.

Тахаллуф қилмаса ҳеч шаръ ишидин
Тамаълик бўлмаса ҳаргиз кишидин.

Олиб қўлға чироғи илми зоҳир
Улуми ботинида бўлса моҳир.

Фано бўлса тану жондин тўлайдин
Қутулса мосуводин, лутфи ҳайдин.

Қаю эрмиш фано бўлгон нишони
Такаббур бўлмаса миқдори дони.

Ўзини нафсини ул билмаса пок
Бўлуб қуллуғда этса ма абду нок.

Агарчи бўлмаса фориғ ишидин
Ўзин кам тутса ҳар мўъмин кишидин.

Эшитмаса киши ҳеч ман деганин
Ўзи ҳам билмаса фони эканин.

Ўзи айтса фано бўлдум эмасдур
Фано бўлган киши ҳаргиз демасдур.

Ўзини бошини сотса ўзи қул
Қачон оқил киши бергай анга пул.

Агар рўбарў ҳам баъзи мукошиф
Ишонмасдур анга ҳеч марди ориф.

Агар кўрган билан ўздин кетибдур
Етибсан деб анга шайтон етибдур.

Бу кунни туш била туш қилма эй хом
Байён этмак била қолганини шом.

Агар ким бўлса кўрмакдин мухофат
Етар ахшом сабо бу тушдан офат.

Ўзин айғон киши албаттадур хом
Валоят тахтига, босган эмас гом.

Агарчи ҳар кеча кўк бўлса тавфи.
Бурунғидин зиёда бўлса хавфи.

Мабодо ғаррау тушса кўнгилга,
Бу ғарра бошласа офатли йўлга.

Бўлур ҳолатлик эр албатта хомуш
Агар етилса май ҳеч урмагай жуш.

Кўтармас ул валоятлик хирадманд
Садо чиқмас унидин боғласа қанд.

Демас ҳар кимга асрори ҳақойиқ
Агар топилса ганж ихфоси лойиқ.

Киши учқон билан суйи самовот,
Таварруъ қилмайин бўлмас камолот.

Вали улдур чиқарса мосувони
Ҳаводиндур талаб қилмоқ ҳавони.

Наби табиатидур риштаи ҳубб
Вараъ қилмоқ камолоту тақарруб.

Агар қилдек эрур манҳи вагар қил
Вараъ асҳоби айтурлар ҳазар қил.

Агарчи кўп эрур жуду сужуди
Кўринмас заррача ориф вужуди.

Агарчи зоҳиру ботин деса дарс
Сақар олдида турғондек қилур тарс.

Анингдек ҳодий амрин қўйма зинҳор
Шайотин шатталар айрилсанг эй ёр.

Анингдек ҳодига қилсанг итоат
Саодатдур, саодатдур, саодат.

Гадойи кўчайи даргоҳ бўлсанг
Умиддур мулки дилни шоҳи бўлсанг.

Киши қилса хилофи ҳукми шарийъ
Ани жинни дегил ё марди саръи.

Агар сув устида юрса ўша кас
Дегил чандон бўлур сув устида хас.

Ҳавоға учса монанди жиндур
Ани ходий дема шайтондиндур.

Кўран ортуқ эмасдур кўрмаган кам
Ким атқо бўлса индаллоҳ ул акрам.

Керак тобиъга матбуъи мукаммал
Улуғ тандин бўлур пайдо улуғ зал.

Керак кўп толиб ичра бир неку рой
Еруғмас мунча юлдуз бўлмаса ой.

Олиҳиммат йигитларга керак пир
Камонсиз учмаган кўп бўлса ҳам тир.

Ўшал чандики ҳарб олатин осар
Агар босар юруса ёвни босар.

Соғилтур телбани пири забардаст
Қуюннинг шўришин дарё қилур паст.

Тушуб шоҳ илкина бози қочар боз
Бўлур зоғларга бози эй сарафроз.

Бу таърифларга содиқ бўлса пиринг
Ва лекин бўлмаса равшан замиринг.

Эрур нуқсон ўзунгдин кўрма андин
Бўлур саъй албатта пирман дегандин.

Пиринг фармонидин қилсанг тахаллуф
Таассуфдур, таассуфдур, таассуф.

ШАРОБИ МУҲАББАТНИ ПИРИ КОМИЛДИН

Кел эй соқий икковлон айлали шурб
Ўшал шурбика халқ андин топар қурб.

Шароби ҳарки дил андин бўлур саҳв
Қилур бир муддаодин ўзгани маҳв.

Агар Фағфури Чиндир, Қайсари Рум
Муҳаббат аҳлининг олдида маъдум.

Муҳаббат жомидин тобса киши баҳр
На қилсун мулку молу, Мовароуннаҳр.

Кўнгил мулкига бир олий сифатдур
Муҳаббат боғи ганжи маърифатдур.

Анингдек мулкани султони бўлсанг
Не ҳожат ер юзини хони бўлсанг.

Агар хардалча бўлса меҳри ағёр
Бўлур ботин кўзинг маҳжуби асрор.

Нечукким зарраи хас тушса кўзга
Қилур албатта кўрмакликни ўзга.

СОЛИК ҚАЗОГА РОЗИ, БАЛОҒА СОВИР

Кел эй соқий муҳаббат жомидин май
Харидор илкина бергил паё пай.

Қаю ҳолатда бўлса эрта-ю кеч
Хилофи ҳукми маҳбуб этмагай ҳеч.

Бу йўлни барчасин тай қилгон эрлар,
Ризо бермак мақом аълоси дерлар.

Агар ҳар кунда ичса захр аёгин
Суюклик бандаси чатмас қабогин.

Кишиким розилик номинда бўлса
Қилур шукр аждаҳо коминда бўлса.

Ризо айвонида тобқон киши жо
Демас во, боби офат бўлса ҳам во.

Агар мағзи дилинг айрилса то пўст
Йиғини йиғ агар чин қулсан эй дўст.

Сўнар ғам тушса ҳам озода эрга
Учар ўт келса хасдин ўзга эрга.

Худо амриға оқил ғам емасдур
Демас гардун қилур гардун эмасдур.

Бу тоғқа сурсалар ташлаб у тоғдин
Санодин ўзга чиқмас аҳли соғдин.

Агар қиндур магар минг қилсалар қин
Қачон тушгай чин эрнинг кўнглина чин.

Қаю ҳолат билан жон бўлса танда
Бўлар шоқир ҳамиша рози банда.

Улуғ Йўлдин адашган неча беақл
Қилур эрлардин ул ёлғончилар нақл.

Кишиким ошиқи дийдори ҳақдур
Муҳаббат аҳли бирлан ҳамсабақдур.

На ҳожат ўзгача тоатлариндин
Бўлур юзи қаро мундоғ дегандин.

Буюрғонига ҳар ким бўлса мункир
Гумон йўқтур бўлур албатта кофир.

Ушал халқики кўп беақл эмишлар
Худонинг душманин ошиқ демишлар.

Дилу жон бирла бұлган ошиқи зор
Хилофи ҳукм қилмас зарраи кор.

Буюрғон ишларини шоду ғамда
Қилур бирдек фароғатда, аламда.

Агар тўлдурсалар ерни юзини
Қизил тилло билан, солмас кўзини.

Бало ўқи қадалса урмағай оқ
Қилич бошиға келса бузмағай роқ.

Кишиким қилса ошиқликни лофин
Қилурларму ҳеч маъшуқин хилофин.

Мусулмонини юз чўб урди бир дун
Ўшал озодадин ҳеч чиқмади ун.

Деди бир нозире қўб, ҳокима бор
Бу айди ҳоким ҳозирдур эй ёр.

Тан-жону чунон амлоку рабдур,
Мақсад истамак биздин ажабдур.

ТОЛИБ УЛДУРКИ ЖАҲОН САВДОСИДИН МОСУВО БЎЛСА

Кел эй кўнгил жаҳон савдосидин кеч
Қадам ғам кишварина урмағил ҳеч.

Жасад қолмасдан илгари нафасдин
Ҳаво кўп қилмағил, кечгил ҳавасдин.

Дари товба очуқда иста мақсуд
Иш ўтган сўнг пушаймондин нечук суд.

Эгил тезроқ худонинг тоатиға
Кейин қўйма бу дамни соатиға.

Йигитликда ажаб хуш хавф зори
Егинлик келса хўб йилнинг баҳори.

Кўзидин ёш оқар қўрқиб тўкар ёш
Дурри раҳмат бўлур ҳар ёшига чош.

Мабодо товба қилмасдин бурунроғ
Ажал келса кетарсан товбасиз доғ.

Ўлумни доимо ёнингда билгил
Анинг илгин гирибонингда билгил.

Ўлимни соқисин пешонада бил
Лабингни доимо паймонада бил.

Ажал тортиб турубдур ёй била ўқ
Ёшунур ер, қочар дармонимиз йўқ.

Кўтарибдур қилич бизга солурға
Киши билмас қўярму дам олурға.

Билурсан йўқ бу дунёни бақоси
Қадам қўйғон ерингдур жар яқоси.

Таажжуб мундин ўтмас жар лабинда
Бани Одам ҳануз ўз матлабинда.

Қадам дарё юзида рўйи хасда
Ҳануз авлоди Одам минг ҳавасда.

Саҳар бўлса нидо айлар фаришта
Дегай эй одами гафлат сиришта.

Сани халқ айлаган султони голиб
Ҳамиша бандасидан товба толиб.

Эгамни мағфират дарёсидур жўш
Ажабдур бандасидин гафлат оғуш.

Ётурсан табакай эмди уёнғил
Дилу жонинг била ҳазратға ёнғил.

На ким қилмишларингдур товба қилғил
Бошингни юқори қилма, қуйи қил.

Агар ер юзини султони бўлдуңг
Ўлум чанголиға ахир тутулдиңг.

Агар тобсанг ҳаёти Хизру Илёс
Кетарсан бу жаҳондин аййуханнос.

Агар тобсанг ҳаёти ҳазрати Нух
Қилур бир ўлум жонингни мажруҳ.

Надур товба демак янмоқ гуноҳдин
Тузук йўлға юрумак ўзга роҳдин.

Худо даргоҳида чун айладиңг аҳд
Ани синдурмағил нафс айласа жаҳд.

Агар товба демак чиқти тилингни
На суд ул бўлмаса жону дилингни.

Дилу жон бирла қилғонни нишони
Яна қилмаса товба қилғин они.

Агар чин ёнасан тормош бу ёна
Тахи поёнидур тойрилма яна.

Надам нурин кўнгиладан қилма ғойиб
Агар тоййиб эрурсан, кетма тоййиб.

Ўлар бир аҳд ила бир хайли бўлса
Агар чачдики ишрат майли бўлса.

Кўнгили тасдиҳи решадуру амал шох
Улуғи товбадуру синдирма густоҳ.

Синуқ шох зарби бўйла заҳм олур васл
Мабодо қолмағай хушк охири фасл.

Жарима чирки бирла зоҳиру сир
Бўлубсанг қар, илдам дарёсига кир.

ҲИКОЯТИ БИБИ РОБИА АЛАИҲА РОҲМА

Эшитгил Робиани ашкин эй шоҳ
Бировнинг чодирига томди ногоҳ.

Деди юв чодирингни эй қариндош
Қизил қондур кўзимдин сачрағон ёш.

Уётлиғ осийадин эй газида
Бўлубдур қони табдил оби дийда.

Агарчи Робиадур маръи биззот
Эранлар қўдилар тож ур-рижол от.

Ўзин судраб харамға жони бирлан
Етушти етти йилда ёни бирлан.

Анинг шаънидаги касбу камолат
Ададдиндур бийрун азвоқи ҳолат.

Мунингдек йиғласа андоқ неку рой
Бизнингдек рўсиёни ҳолиға вой.

Ҳамиша завқимиз айшу кулушга
Етушмас эрта қилғон товба тушга.

Илоҳи, лутф қил ман мубталоға
Тушубдурман биёбони балоға.

Етибман юз тубан иссиғда сувсаб
Киши йўқтур томизғай қатраи об.

Кўруб қоним етибдур лабға жоним
Тушубдур ерға оғзимдан забоним.

Музаййат аҳли атрофимдадир пур
Умидликман ҳануз ё қошиф уз-зур.

Карам баҳридин эй султони ваҳқоб
Ато қилсанг манга бир журъаи об.

Саодат қувватин қилсанг иноят
Рафиқим бўлса тавфиқи ҳидоят.

Бериб синмас асои товба қўлга
Талаб дарди билан солсанг бу йўлга.

Таварруъ зоди бўлса қўйнимизда
Убудийят таноби бўйнимизда.

Юритиб яхшилар кезган субулни
Ризо мулкига қўндурсанг бу қулни.

Мушингдек ишлар эй донои асрор
Санга осон эрур, гар бизга душвор.

Кўтарибман умид бирла билакни
Худовандо, қабул этгил тилакни.

М А В Ъ И З А

Кел эй нафе очмагил кўз ҳар қаёна
Йўқ эрмиш эътимод ушбу замона.

Муяссар бўлса тиллодин санга тахт
Ўзингдин настга зинҳор аймагил сахт.

Агар берса жаҳон султонлиғи даст
Қиши ўз ҳолини билмак керак наст.

Агар рутбанг эрур аълои офоқ
Йиқилгон хасталарни ҳолина боқ.

Бу рифъат бирла кўкни кўр ҳамиша
Юзидур ер сари эй яхши пеша.

Агар чандики ўрнинг бўлса афлок
Қуёшдек ўп юриб рухсорай хок.

Агар дунёда бўлса зўр-базў
Вале анда қуруғлиғдир тарозу.

Тараф мўри ва санда қуввати фил
Мусулмонлиғда анга марҳамат қил.

Агарчи ул оёғ остидадир хор
Худо махлуқидир, оғритма зинҳор.

Такаббур қилмагил эй бемаони
Фалони ўғлидурман деб фалони.

Агар олдингдаги қул бўлса волий
Қўнгилни кинасидан айла холий.

Бурунғи ҳолига қилма назора
Ани Тангрим азиз этса начора.

Ишонма отага, қолма талабдин
Сўралмасдур қиёматда насабдин.

Ҳасаб фавқи насабдур эй наку ҳол
Йипак тундин ўтар хўп ишлаган шол.

Қорача ўғли хожа ўғлидин кам
Муаллим бўлса саййиддан ўтар ҳам.

Агар соҳиб насаб туздир ишига
На сўздур икки хислатлик кишига.

Агар қилсанг сафар дорул ҳаёта,
Хўб ота бор дема тормош хўб ота.

Агарчи Нуҳ эди ходии инсон
Туғубдур андоғ эрдин номусулмон.

Агарчи Нуҳ ўғлин арзин этти
Худодин «лайса мин аҳлик» эшитти.

Абу Толибки омдур Мустафоға,
Ота эрди Алийул Муртазоға.

Кичикдин Мустафоға эрди мушфиқ
Ва лекин бўлмади динда мувофиқ.

Диёнатсиз ўшалки бўлди нобуд
Паямбар шафқати ҳам қилмади суд.

Анинг ҳукмидадур идбору иқбол
Тикандин гул чиқарди, захрдин бол.

Ҳалилуллоҳ эдилар Озар ўғли
Тақи Лут набидур Ҳозар ўғли.

Ҳасуд этган киши дуну дағалдур
Бу бир сўз халқ аро эски масалдур.

Чирогиники хақ ёндирди қўйди.
Ани ким «пуф» деди сақоли куйди.

Худони сунъидан кўрдинг карашма
Бир эски ердин оқти янги чашма.

Ани этгали банд олди бару бил
Муни гарқ айлади ногоҳ келиб сел.

Агар тори киши зулм этса тор-тор
Вале мазлум деганни ажри ортар.

Мусулмонига ҳеч бўлма мукобир
Борур жой бир эрур эй нафси жобир.

Тушурма нафъи йўқ ранжиш миёна
Сани элтар зиёна то зиёна.

Тирик юргунча золим ўлгани хўб
Гинадин ҳар неча кам бўлгани хўб.

ҲИКОЯТИ ҲУЖЖОЖ

Мусулмонига бир кун айди Ҳужжож
Дуои хайр учун бизга қўлунг оч,

Дуоға қўл кўтарди ул неку ҳол
Деди ё Раб, бу золим жонини ол.

Деди Ҳужжож ўшал марди худоға,
Тилинг борди нечук мундоғ дуоға?

Деди Ҳужжожга ул марди наку сиир
Санга, ҳам барча муъминларгадур хайр.

Гуноҳинг кам бўлур ўлсанг агар тез,
Кетар зулминг аларни бошидин тез.

ТАМАЪДИН ҚОЧМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй озода бўл ҳиммат билан ёр,
Тамаъ зиндонига бўлма гирифтор.

Берурга бўлмаса дунё ишидин,
Уз истиғно, тамаъ қилма кишидин.

Худойим ҳар на берса қил қаноат,
Юракни қилма миннатдин жароҳат.

Югурсанг кунда бир каду учун чанд,
Бухородин югурсанг то Самарқанд.

Бадахшондин кўтарсанг Уш сари тош
Баҳоси Балх ичида бўлса бир мош.

Агар боши била чоҳ қазса банда
Кўзини ёшича сув тобса анда.

Вагар қазса ариғ кирпич била мард
Агар бир хўшаи жав қилса парвард.

Бу меҳнат бирла тобсанг парчаи нон
Кишини миннатидин улдур осон.

Қидирғон бирла ризқинг қатра тошмас
Кетар қадринг қадардин ҳаргиз ошмас.

Таваккул ганжидин эй юз ўгурғон
Буюрғонга муҳолифдур бу юрғон.

Ола бўлғон ола юрғондин ортуқ
Кўмулган термулиб турғондин ортуқ.

Агар тош чайнаса элдин чиқиб тош
Кишига эгмагай ҳимматли қул бош.

Тамаъ нониға лаб очгунча ул оч
Тамаъ бўйи кўринмай бўйидин қоч.

Агар қорни бироз тўймаса қорни
Кишига эгмайгай ҳар банда сарни.

Тамаълик силадан беҳдур силинган
Тилангандин эрур ортуқ тилинган.

Тамаъ қилма топарга зарнигорин
Бу зар меҳри бузар динни ҳисорин.

Кишини матлаби сийм бўлса ё зар,
Халилни отаси ҳам бўлса Озар.

Мусоҳиб билмагил дунё хасимин
Насими маърифат иста на сиймин.

Эмаклаб тушса кетса эт билан пўст
Тамаъ қилма кишидин тўша эй дўст.

Ғараз дунё бўлиб эй одамизод
Азиз умрингни ҳаргиз қилма барбод.

Кишини хизматида боғласанг қўл
Жиловида югурсанг бир қадам йўл.

Бу юрғондин фано кечганинг ортуқ
Бу неъматдин заққум ичганинг ортуқ.

Ва лекин тегса хос эрнинг жилови
Саодатдур дилинг дарзига водий.

Анингдек эрни даргоҳида қиш-ёз
Азиз умрингни ўткарсанг эрур оз.

Ушпал эрни эриким бериёдир
Қадам туфроғи кўзга тўтиёдур.

Анингдек бандани бўлсанг гадоси
На давлатдур худойимнинг ризоси.

Анинг бир донасидур хирмани зар
Дами суддир ул эрдин мушки анбар.

Саодатлик мурид ул ҳақ раҳинда,
Билур йўлбошчисининг дарғаҳинда.

Не расво пир эрур нафс учун хор
Муриди эшигинда юрса ул зор.

Ҳаё йўқ, шарм йўқ ҳаргиз аларда,
Битиклик ҳодийлардан нусхаларда.

Кеча-кундузга кимнинг қути етса,
Ҳаром эрмиш ўзини сойил этса.

Наби айди қиёмат бўлса, эй дўст,
Тамаъгирни юзида бўлмагай пўст.

Билай десанг бу сўзни иста «Мишкот»
Тамаъ бирла кечурган ҳайф авқот.

ҲИКОЯТИ САВБОН

Ажаб мард эрди Савбон атқиёда
Ул отлиғ эрди, эл бир кун пиёда.

Қўлидин ерга қамчи тушди ногоҳ
Тушуб олди ўзи ул марди огоҳ.

Еронлар айди ул покиза ҳалқа,
На бўлғай эрди амр этсанг бу халқа.

Деди Савбон тамаъдин бўлмағай деб,
Олиб бергил демакни кўрмади эб.

МУҲАББАТСИЗ КИШИДАН ҚОЧМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй толиб кўзунг ибрат била оч,
Муҳаббатсиз кишидан қуш бўлиб қоч.

Муҳаббат аҳлини жуёни бўлғил
Ушалким учради, қурбони бўлғил.

Кишини кўнгликим бегона бўлса
Эрур душман агар ҳамхона бўлса.

Муҳаббатсизки бўлди ҳар қаю зот
Агар фарзанди шириндур эрур ёт.

Муҳаббат бўлмаса ҳар кимда эй хайр
Отанг бўлса эрур бегонаи ғайр.

Ақориб юрмаса кўнгли оқариб
Қўлунгдин келса ҳеч ўлтурма бориб.

Агар бегонаининг доғи бўлса
Анга сарф эт кўзингни ёғи бўлса.

Жигарбандинг юрагинг гўшасидур
Анинг меҳри қиёмат тўшасидур.

Анингдек ёр ила чун айладинг аҳд
Ичурса захр ани билмак керак шахд.

Тиласа бўркни бермак керак бош
Агар жон истаса қайтармағил қош.

Агар бўлсин десанг енгил оғирлар
Чиқиб бир ёна тоб бирён бағирлар.

Қилур суҳбат асар эй толиби роҳ
Мунигдек жори ўлди одатуллоҳ.

На ким тузганига тушса бўлур туз
Ки андин ўтса неча кеча-кундуз.

Агар чандики ноқобиллигинг бор
Некулар жамъидин айрилма зинҳор.

Агар чиқса йипакни жамидин лос
Бўлур фарқ сиёҳи аййуҳаннос.

Ўзин қилса қаю мис нуқраға зам
Қўяр мис отини халқ ўғли дирҳам.

Олур суҳбатда бир-бирдин киши баҳр
Агар кўп чашма бир бўлса бўлур баҳр.

Жамоатдин ўзунгни қилма мумтоз
Чопар кўп тўпдин айрилгон қўша боз.

Галага бўри чопса эй фалони
Қаю айрилса аввал тишлар они.

Юрусанг як дейу бошингни янчар
Қароқчи тўпдан айрилгонни санчар.

Худони раҳмати бўлса жамоат
Эрур раҳматдин айрилгон шаноат.

На ул жамъики гафлат аҳли бўлғай.
Баҳойимдин зиёда жаҳли бўлғай.

Аларни суҳбатин бил захри қаттол
Бузар кўп суҳбатин бир бад афъол.

Керак суҳбат эли бир тану бир ранг
Барас бар рўйи нохун бўлса ҳам нанг.

Агар музирдир ул нафрат қил ондин
Йилондин не зарар кўрсанг бил ондин.

ҲИКОЯТИ ДЕВ АЛАЙҲИ ЛАЪНА

Деди бир дев ҳосид яна бирга
Бориб қайд эт фалон фахшли ерга.

Деди ул фирқадин фориғ бўл эй ёр
Алардир бир-бирига раҳбари нор.

Билибдур зоҳирий душманларин дўст
Эмас ҳожатки кирса раг била пуст.

ДУНЕДИН ТАЖАРРУД ҲАҚИНДА

Кел эй солик ўзунгни йўлга солдинг
Улуғ ҳиммат асосин қўлга олдинг.

Агар қолмай десанг кирган йўлунгдин,
Тажарруд давлатин берма қўлунгдин.

Кейинга боқмагудек бўлса банда,
Етар мақсудига тез излаганда.

Агар боқсанг кейин бу тоғу чўлда,
Мабодо қолмагайсан ўрта йўлда.

Машаққат бұлмаса сунғон йўлунгда,
Беҳ андин бұлғони ернинг қуйинда.

Ибодат бандани манзури бўлса,
Беҳ ул эрни уйида ҳури бўлса.

Ва лекин этмаса шаҳват жудолиғ,
Кўнгилға тушса қасди кадхудолиғ.

Диёнат истагудекни талаб қил
Агар топилмаса кунжида хаб қил.

Агар занги бачадур кўзлари кўр
У ким мастура бўлса бил уни ҳур.

Агар чандики бўлса бандазода
Ани соҳиб насабдин кўр зиёда.

Тилини узун шарму ҳаёси
Юзини оқидур эрни ризоси.

Ўшал хотунки номахрам назардур
Агар шамсу қамардур мочахардур.

Агар чандики бузург зодадур ул
Яқин бил тўрт аёқлик модадур ул.

Ани манъ этмас эрдур беҳамият
Хулосада эрур мундоғ сувийат.

Боғайрат эр бўлур рози қазоға
Юбормас хотунин тўйу азоға.

Бўлур рози қаро ерга тиқарға
Қачон рози бўлур уйдин чиқарға.

Ғараз эй бандалар нозир бўлинглар
Ёмон йўл фирқага ҳозир бўлинглар.

Бани одамда бордир бир фариқа.
Тутарлар ўзларин аҳли тариқа.

Алар шаръи набининг душманидур
Аларни оти яъни равшанидур.

Алар ўзлариға ориф қўйиб от
Ўқурлар омиларға яхши абёт.

Ва лекин айтушур беҳуда маъни
Ўзини йўлина солмоққа яъни.

Жамъи жониворлар тушса кўзга
Ҳамиятли бўлур тўнғуздин ўзга.

Аларнинг феълидур тўнғузга ўхшаш
Шариат мункиридур оғзига тош.

Аларни феълиниким яхши билди
Бўлуб кофир ёнар ўтға йиқилди.

Бўлубдур ҳам тақи бир фирқа пайдо
Оти мўъмин, вале нафсиға шайдо.

Йиғарлар пораи бўйни йўғонни
Солурлар ўртаға қизу жувонни.

Агарчи равшани эрмас бу авбош
Вале бу иш шариат ҳукмидан тош.

Битибдур Бул Ҳасан ул яхши банда
«Китоби танбеҳ уз-золин» ичинда.

Бу айғон фирқаким золу музилдур
Шариат аҳли бу элдин хижилдур.

Инонсун деб тақи бир неча беақл
Қилурлар Хожа Аҳмадин муни нақл.

Худони дўсти бўлса Хожа Аҳмад
Қилурми ҳеч мунингдек бидъати бад.

Шариатда эди ул офитоби
Қолибдур бизга ул эрдин китоби.

Ўшал султон битибдур балки онда
Чиқар мундоғ фариқ охир замонда.

Анингдек фирқа малъуни Худодир
Аларни феъли суннатдин жудодир.

Бу ишлар бешаку райб эй мусулмон
Ўшал қутби замонға эрди ёлғон.

Қаю эрдинки нақл этса бу ишни
Инонманг зинҳор андоғ демишни.

Вали бўлса Улуғ Йўлдин тоярму
Хилофи шаръи пайғамбар этарму.

Ани шаънига ёлғондур бу афъол
Агар чин бўлса эрмас соҳиби ҳол.

Вале билмасмиз ул айғон кишини
Қилиб ўтган экан шайтон ишини.

Олиб борса киши аҳлу аёлин
Кўтарур беҳамиятлик вуболин.

Ҳаром ишники тоат билса инсон
Эрур бул эътиқоди номусулмон.

Биродарлар, билинглар роҳи Ҳақни
Тутунг душман ул айғон фирқани.

Қиёмат кун қўшилса жон била тан
Қўпар ҳар одами ўз дўсти бирлан.

Ҳ И К О Я Т

Паямбар дарида бир кун гадойи
Келиб эрди тилаб хайри худойи.

Туруб эрди қарошиб баъзи азвож
Ғазаб бирла қаради шоҳи меърож.

Дедилар: Эй шаҳаншоҳи қабойил
Биз андин қочмадук кўр деб бу сойил.

Аларға дедилар султони аброр:
Агар кўр бўлса ул, сизларда кўз бор.

Алар биз билмадук деб зори қилди
Гуҳарлар кўзларидан жори қилди.

Не сўз пайғамбар азвожиға эй ҳок
Алар эрди жамиъ шубҳадин пок.

Таажжуб фитналикдур бу замона
Тушубдур эрлар аҳволи ёмона.

Хирадманд, эшит мандин неча панд,
Бу сўзга бўлмадим омил агар чанд.

Замона хотунини йўлға солмоқ
Эрур осон ул ишдин жанг қилмоқ.

Узулмас солмани бўйнунгға солма
Агарчи олмадур рухсори, олма.

Дами айшики бўлғай охири сард
Ани хушлаб қабул этма узун дард.

Бола деб солмагил жоним балоға
Бола бирла бўлурсан мубталоға.

Мусулмон оли бўлсанг олма олин
Агар олсанг қабул этма уболин.

Қўюб Тангри Таолонинг ризосин
Нечук тандур қилур зан муддаосин.

Агар бор олғонингни яхши ҳоли
Дема хотун, дегил динни камоли.

Хуш ул зан билмаса беҳуда дерни
Сучук лафзи билан шод этса эрни.

Агар ўн йил уйида бўлмаса ун
Уни чиқмас уни айтурға бир кун.

Билур эр олдида додак ўзини
Вагар юз тефса қайтармас юзини.

Агар ўйса кўзин кулфат била шуй
Туруб уйдин чиқарға айламас ўй.

Сирин фош айламас гар ғамда бўлсин
Агар танг бўлса, айтур бўлса бўлсин.

Агар занни мунигдек бўлса хишти
Ани билгил бу дунёни биҳишти.

Иликка тушса мундоғ нозанин гул
Дегил бу сандадир бўсандаман қул.

Саройи охиратни зодидур ул
Иноят гулшанини бодидур ул.

Қаро дема қара хуш феъли хўйи
Некудир на кўча кўрса, на кўйи.

Ғанимат бил топилса хулқи хуш кўр
Балодир жонингга моҳи сухансур.

Оқизур оқлигин гар келса тилга
Қизил деб олмагил бадхў қиз элга.

Ёмон бўлса наъувзу биллаҳ, ондин
Зиёндин ҳеч ўзга келмас ёмондин.

Ёмон хотун шайотин қамчисидур
Қўлинг боғлағувчи арғамчисидур.

Ду олам нори бўлса нори кетсун
Кўзунг кўрмасга шум дийдори кетсун.

Агар ул кетмаса сен кет олиб бош
Кўтариб юрмагил тоғдин оғир тош.

Ҳ И К О Я Т

Неку зотиға айди бир неку хўй
Эрусан булажаб минқоди шўй.

Деди қасдим мани Тенгрим ризоси
Битар бу ўртада эр муддаоси.

Агар тоат муяссардур бу ишда
Нечук сунмай бўйун амр айламишда.

ШАЙХИ КОМИЛ ИСТАМАКНИ БАЕНИ

Кел эй сўфи, умид этсанг сафодин
Қариш чиқма тариқи Мустафодин.

Амал қил иттико қилмай амалға
Таваккул айлагил азза ва жалла.

Амал қилмай сафо бўлмас кўнгилда
Оёғсиз ҳеч киши юрмади йўлда.

Қачон қўлсиз киши бўлгай шиновар
Шиноварман деса ҳеч қилма бовар.

Солибдур аҳли суннат роҳи ома
Бу йўлдин чиқмагил ўзга мақома.

Дема тутдум фалон бузрук ишини
Қўя кўрма набини қилмишини.

Ўшал бузрукки соҳиб ҳимматидур,
Росулulloҳнинг хос умматидур.

Паямбар қилғонидин қилмагай тош
Агар чандики бўлса кўз била қош.

Шариат ҳукмидин ташқи риёзат
Эмас тоат, қабоҳатдур, қабоҳат.

Амал қилмоқ учун кирсанг бу йўлда
Керакдур шамъи илм албатта қўлда.

Қоронғуда қадам қўйсанг ёзарсан
Агар кўз бўлмаса йўлдин озарсан.

Эрур чунки ажойиб бир қатраи роҳ
Қадам қўйсанг оёғ остидадур чоҳ.

Тузук йўл деб қадам ўтру солурсан
Қудуқға тушганинг билмай қолурсан.

Кўзунг гар бўлмаса эй ақли ҳушёр
Асокашсиз қадам ҳеч қўйма зинҳор.

Агар олим сўзин хуб билса омил
Ани оми дема эй марди комил.

Удур жоҳил билиб муршид ўзини
Қулоқға олмағай олим сўзини.

Диёнат беҳидур илми ақоид
Томурсиз шоха сув бермак на фоид.

Бу маҳкам туб шажарни шоҳи аъмол
Либоси бўлди тақво меваси ҳол.

Ажаб аслики фируъи фи асмодур
Чиқорур ҳодийи илм раҳнамодур.

Бедуни илм агар қўйсанг анга пой
Тойиб кетсанг сени аҳволинга вой.

Иликға домани ҳоди илм ол
Чиқиб шояд егайсан меваи ҳол.

Ажабдур ердаги турғон амоға
Узатур илкин асмари самоға.

Заифе этса бе фикҳи зарури
Муяссардур анга тоат сурури.

Уқур билмаса зоҳир лафзи Қуръон
Нечук маънисини билгай ул инсон.

Агар мағзин олубдур марди зоҳир
Нечук қолди кўрунмай фашири зоҳир.

Эрур дин илми чун зардолу эй дўст
Мулаззздур ани мағзи ҳам пўст.

Биродарлар будир бу қулни арзи
Вале бўлгайму қилғон тарки фарзи.

Эрур фикхи зарури фарзи айни
Ёмондур турфа нодонлиғ нишини.

Бу тарк узра бўлур тарки фаройиз
Нечук бўлгай вале тонгла оройиз.

Агар ул билмаса илми ақоид
Бўлур акбари осома оид.

Анингдек телба касни эй наку зот
Вали билма агар кўрсанг кушурфот.

Юмуб кўз уйқуда кўрган била кас
Вали билмас они марди суханрас.

Югурмакдин ўзин билса зиёда
Дегин отдин тушуб бўлди пиёда.

Бурунги ҳолидин қилди таназзул
Тушар саркашли қулни бўйниға гул.

Не яхши ёр ўзин билса гуноҳкор
Бўлур кўрган сари қўрқинчи бисёр.

Агарчи бўлса кўп пинҳон сужуди
Кўрунмас заррача ориф вужуди.

Ризойи Ҳақ анинг мақсуди бўлса
Ҳаёу, илму, ҳилм жуди бўлса.

Анинг ихлоси қуллуқ бўсаву бас
Риёдин бўлмаса кўнглида бир хас.

Жамъи ишларин солса худоға
Қўлун топшурса ул марди худоға.

ҲИҚОЯТИ ШАИХ ИМОМ БАСРИЙ

Имоми аҳли суннат шайхи Басрий
Умид улдурки жаннат бўлса қасри.

Ани бор эрди бир оми муриди
Ва лекин танда эрди кашфи дуди.

Мурид келмади бир неча айём
Ўзи тобти ани ул шайхи ислом.

Деди қилмоқ учун ул омини ол
Манга асроринг айғил эй неку ҳол.

Деди ҳар гаҳ ки хуфтон келса қарши
Этарман лаҳзада айвони Арши.

Малоикдек бўлиб Арш ичра мумтоз
Худо бирлан узун шаб этарман роз.

Деди борсанг ўшал манзилга чун бод
Бу мискин отини ҳам айлагил ёд.

Яна кечага ул манзилга етди
Ҳасан отин тилига жори этди.

Бузулғон кўрди арш дилкушойин
Нажосат хонаида кўрди жойин.

Яқин билди муни шайтон қилиб қайд
Қилур эркан муни ҳар кечаси сайд.

Инобат қилди бориб қайта бошдин
Муяссар қилди илм отлиғ қуёшдин.

Езар ботилни туз олимни оти
Фа кайфа ул ерда ҳозир бўлса зоти.

Ариғ илму амалдир раҳбари ҳол
Бу икки бол илан учган ичар бол.

Агар бўлмаса илминг эй сабук сайр
Билур болинг вуболинг барчасин хайр.

Агар билсанг неку афъоли баддин
Наъувзу биллаҳ андоғ маоқаддин.

М А В Ё И З А

Кел эй оқил буюрсанг ақлинг ишга
Ўзунгдин кетмагил доно демишга.

Агар боло чиқиб кетсанг ўзингдин
Йиқилгайсан тойиб ерга юзингдин.

Ўзин боло тутиб кибр айламакдин
На чабуклар йиқилдилар аёғдин.

Агарчи ҳар кеча дил маҳзанина
Боқарсан кўп туриб кўп турмасина.

Агар чандики бўлсанг қутби аброр
Дегил не донишим, не-да ишим бор.

Ниҳоли меҳнатинг берсун десанг зар
Ризойи ҳақ учун илм эт муяссар.

Агар боғингда бўлса гул зебоси
Қачон бўлгай чироғингни зиёси.

Агар ҳоли риёдин холи эрмас
Ҳақиқат ул кишини ҳоли эрмас.

Ўқур бўлсанг ўқ ур нафсинг кўзина
Қара чин кўз билан Мусҳаф юзина.

Муҳаққақ олим улдур одил ўлса
На кўп одил югуруб жодил ўлса.

Жадалдин қилма қил устиндадир ҳол
Йиқитсанг ё йиқилсангдур забун ҳол.

Вужудинг уқбаси эрмас олоша
Тал оша келган ўлтурмас талоша.

Уқурдиндур ғараз Тенгри ризоси
На ул илмики бўлгай халқ изоси.

Ёниб келганда меҳнат шамъи эй ёр
Ёниб тутма ҳаво бодиға зинҳор.

Замона халқи аксар толиби қадр
Бўлай деб садри мажлис қон қилур садр.

Ўқубдурсан агар холис маони
Юрак қони билан асори қани.

Агар қилдинг муяссар илм ишидин
Аёғинг босма эгри кўр кишидин.

Билиб ўз душманинг қилма анга ҳарб
Кўриб ўтқа ўзинг солмоқ нечук зарб.

Мувофиқ илмиға қилса ишини
Дегил арбоби илм андоғ кишини.

Таварруъ шартида эй мардикори
Керакдур албатта қорию қори.

ҲИКОЯТИ БАДБАХТОН

Битибдур «Жомиъи мишкот» ичинда
Набидин сўрди бир сўрғувчи банда.

Ёмонларнинг ёмони қайси инсон
Жавобин бермади анга ўшал он.

Уч айгон сўнг жавобин берди они
Ёмон олим ёмонларнинг ёмони.

Яна айди ўшал ҳамрози маҳбуб
Ки ҳубларни ҳуби ҳам олими ҳуб.

Деди пайғамбари олимға ҳодий
Эрур дўзахда бор шиддатли водий.

Ушал водини «Ҳуббул-Ҳузн» оти
Риёлик қорилар жойи у водий.

Жаҳаннам кунда тўрт юз қатла андин,
Паноҳ истар ҳудой зул мандин.

Худовандо, йироқ этгил риёдин
Айирма сидқу ихлос ва зиёдин.

ТАҚАББУРЛИК ОЛИМНИНГ БАЕНИ

Кел эй зоҳид қўлунгдин берма тоат
Зиёд эт тоатинг соат-басоат.

Уётлиғ пеша қил хавфу тамаъдин
Риёзат ила тақвоу вараъдин.

Фароғат бирла ошиқ ҳеч етарму
Киши роҳат била ошиқ этарму.

Агар Қул хожасин жўйинда бўлса
Етарму йўлда ошиқ банда бўлса.

Егил кам кеча турмоқдин есанг ғам
Бўлур иш кам агар қўп тўйса ишкам.

Эгам аҳд этса «фатлабни тажадни»
Қўярму бандалар бу жаҳду жадни.

Оғир жисминг агар бўлсин десанг соғ
Саноч оғзин сан оч албатта камроғ.

Риёзат мевасидур мисли ёнгоғ
Агарчи зоҳири тош, ботини ёғ.

Маишат аввали нарм охири қаҳр
Йилонни таши юмшоғдир, ичи заҳр.

Белингни боғлагил хизматга чун най
Шукр тўлдирса шояд қалбинга ҳай.

Риёзат хокига ҳар кеча ур бош
Юрак қон айласа лаъл атанур тош.

Билур оқил бу дуни сажни бадбўй
Баланд уй истасанг нафсинг кўзин ўй.

Тўшаб қолин ёпиб тоат жамолин
Қўйибсан бошинга болин вуболин

Тили нафсинг тила тоатга кам-кам
Магар бўлғай эгилмас гарданинг ҳам.

Кўзунгдин айла гафлат уйқусин дур
Ва лекин бўлмағил тоатга мағрур.

Агарчи бўлсанг аҳли илми зуҳход
Такаббур қилмағил аслингни қил ёд.

Такаббур айламанг шайтон фаоли,
Йиғи-ю зоридур одамни ҳоли.

Риёзат бирла ҳам очсанг кўзунгни
Азозилдек улуғ тутма ўзунгни.

Агар ернинг юзига айласанг дарс
Такаббур бўлмағил бўлгил худо тарс.

Сани кирган йўлунг турфа узоқдир
Орада сони йўқ банду тузоқдир.

Ажаб йўлдир орада кўп хатар бор
Киши билмас жабин етгайму шунқор.

Киши билмас бу уммон остида фoш
Жавoҳир пора қийматдурму ё тош.

Агар чандики гавҳар порадурсан
Яқин бил бандасан, бечорадурсан.

Ҳамиша бандадандур зор қилмоқ
На ҳаддур бошини юқори қилмоқ.

Тавозуълик бўлиб тутгил ўзинг кам
Шажарким бўлса мевалик бўлур хам.

Теракким ул кўтарди юқори бош
Самарсиз бўлди кўрдингму ани фoш.

Кишиким хоки роҳдур бериёдур
Яқин билгилки кўзга тўтиёдур.

Кетар дамда тўлай деб паст ўтар кун
Сабо чиқса бўлур оламдин устун.

На бўлғай қатрадек қилсанг ўзунг гум
Гуҳар бўлсанг то қилсанг тожи мардум.

Агар файз истасанг қилма такаббур
Буюкга оқмағай баҳр ўлса ҳам пур.

Агар тутсанг тариқи Мустафони
Ёмон куйдур такаббур куйдур они.

Оғир тутди ўзини санги хора
Талаб бозорида кирмас шумора.

Кичик билди ўзини ҳолини дур
Баҳосидур харидор олдида пур.

Эгармиш жазби ишқ шикаста касни,
Йиғар гирдоб аксар хору ҳасни.

Агар нафсинг ҳамиша тутмасанг кам.
Дуруст ихлос билан бўлмағай ҳам.

ҲИКОЯТИ АЗИЗИ

Азизе комилини жоҳили хом,
Қабиҳа лафзи бирла берди дашном.

Тутуб соқолини ул марди хушхўй,
Дер эрди ўз танига эй хунук рўй.

Сани расволиғингни эртаю кеч,
Ўзум айғонға бовар қилмадинг ҳеч.

Бу мўъминдин эшитиб келтур инсоф,
Некулар аҳлиман деб урмағил лоф.

Ана инсоф, ана хулқ эй биродар
Ўзунгни айбинга сан ёпма чодар.

Агар сан қилмасанг нафсинг шикасти
Етар сақолинға ҳар куни дасти.

ТАВАККУЛ БАЕНИ

Кел эй ошиқ кўнгилни айлагил бир,
Тариқи каъбаи мақсудинга кир.

Нечук бўлғай дебон андиша қилма,
Таваккул айла ўзга пеша қилма.

Таваккул бандани йўлдоши бўлса
Ажаб эрмас қора тош оши бўлса.

Агар ҳиммат кишини ёри бўлса
Ажаб йўқ жарзалар бозори бўлса.

Етар охир таваккул айлаган қул
Таваккул қил, таваккул қил, таваккул.

Эрур бир ихтиёри жузъи сандин
Талаб қилғонинга еткурмак ондин.

Агар тутса худо қул хотирин фос
Чиқар ҳар гўшаидин Хизру Илѐс.

Агар биткурса мавло қул ишини,
Қилур мушфиқ, кўзига ҳар кишини.

Агар лутф айласа бўстон бўлур чўл,
Олов ўртасида пайдо бўлур йўл.

Ўтарда аждар оғзин сўрса пойинг
Зиён этмас омон этса худойинг.

Эгам «Қум» деди қумдин чиқиб част
Муҳаббат қум қумидин қил ўзунг маст

Бузуғ ерда ётиб бўлмас ишинг беҳ,
«Маконан тойибан фазхаб биавних».

Агарчи бўлса санда аҳли фарзанд,
Яратибдур аларни ҳам худованд.

Азиз жон чиқмаса қолибларидин,
Камаймас неъмати ҳақ лабларидин.

Сановлиқ умридин то жон тугалмас,
Яқин билгил оғиздин нон туганмас.

Агар дарё тубинда бўлса жойинг,
Баҳона бирла еткургай худойинг.

Ғараз ҳар қайда эй фарзанди одам,
Саноғлиқ рўзи ҳаргиз тўлмағай кам.

Кишини бўлса мундоғ эътиқоди,
Анга бўстон эрур ҳар қайси водий.

Вужудинг хору хошоки қолиндур,
Елинсанг ҳам ҳаво учмас ёлиндур.

Микиб ҳиммат-буроқин ҳақ болидин
Елин маҳкам тутиб сачрат ёлиндин.

Етибдур соли умринг эй табах ҳол,
Таваккул соли мақсуд баҳрина сол,

Кириб жон бағрина эй нафси золим
Дема солим мани етгайму солим.

Етар етмаслигингдур ҳукми Рабда,
Эранлар шартидур ўлмоқ талабда.

Таваккулни талаб қил одамизод
Югургил каъбаи мақсудга чун бод.

Кириб йўлга кўриб аълому асор,
Ўзин бир деб гумонда бўлма зинҳор.

Бу бормоқда агар бармоқ солур шер,
Қачон қайтар таваккул айлаган эр.

Хатардин аҳли ҳиммат хира бўлмас,
Агар эл тира тутса тийра бўлмас.

Таваккулдин кишиким олса баҳра,
Қачон захра ўлур фарқ ўлса захра.

Ема рўзи ғамин ҳеч ерда эй ёр,
Ким асроринг билур ул яхши асрор.

Худоға қилса ҳар ким ҳуб таваккул,
На ерда бўлса зойиъ қолмас ул қул.

ҲИКОЯТИ АБДУЛЛОҲ ИБН МУБОРАК

Муборак ўғли бир кун азғуриб роҳ,
Ажойиб сувсағонда кўрди бир чоҳ.

Кечурди кўнгилда то бўлди матлуб,
Агар далву расан бўлса эди хуб.

Ўшал дамда бир оҳу келди сувсаб,
Тошуб чиқти қудуқни оғзиға об.

Ул ичган сўнг ўшал шаҳ борди чахга,
Етар-етмасда ул сув тушти таҳга.

Деди ё Раб берурсан оҳуга об,
Манга бермассан эй султони ваҳҳоб.

Нидо келди ўшал важҳи ҳасанга,
Тилинг борди сани далву расанга.

Ўшал оҳуки кўрдинг чиқти ерга,
Таваккул қилмади мандин дигарга.

Эшитиб бул нидони бўлди беҳуш,
Ичидан Қулзуми завқ айлади жўш.

Муҳаббат жоми ҳўл қилди томоғин,
Тирикликда унутди сувсамоғин.

Эди ул дамда эр ҳам атқиёда
Юз онча ҳиммати бўлди зиёда.

Мане мискин таваккул бобида доғ
Тушубдур ҳимматим кун-кун забунроқ.

Ҳамиша нафси зиштим мубталоси
Манингдек борму ҳеч мўъмин боласи.

Илоҳо, баҳри ҳимматдин қилиб сер
Мане хунсоға эрлар нашъасин бер.

Эрурман ақли йўқ, идроки йўқ қул
На тамкин бор, на ҳиммат, на таваккул.

Гила ботдим гила қилмам кишидин
Кўрарман барча ўз нафсим ишидин.

Бўлубман ғарқ баҳри изтироба
Хароб ўлмиш тушуб нафси хароба.

Эрур кўнглимда кўп зору ниҳони
Юзум йўқтур туриб айтурға они.

Ўзунгсан олимус-сир алҳуфтиййот
Муайяндур санга мажмуъи ҳолат.

Агар қайтармасанг ройим варадин
Қутулмасман мунингдек можародин.

Агарчи сони йўқ бу қул гуноҳи
Гирифтори ғазаб қилма илоҳи.

ДАРВИШЛИК БАЕНИ

Кел эй дарвиш агар дарвиш атандинг
Тариқи каъбаи мақсуд атандинг.

Агар отинг хилофи бандалиқдур
Қиёмат кун нечук шармандалиқдур.

Қуруқ от била ўтган хайф авқот
Уётлиғ бўлма мағрури қуруқ от.

Қуруқ юрма қуруқ дашту чўлда
Солур ногаҳ гумон этмас маҳалда.

Ўзунгдин кетма ихлос авома
Суюнма нома келмай яхши нома.

Киши рўда кийиб гар юрса рўда
Қачон восил бўлур дурри шуҳуда.

Сивани нафъи эканин айла исбот
Таваккул баҳрина бот кўнгил бот.

На бўлгай кирса қўлга дурри мақсуд
Вагарна сувда юргандин нечук суд.

Кўнгил ҳақ файзина бўлсин десанг чок
Ки аввал мартаба хулқингни қил пок.

Ема зарра ҳаром оғушта нондин
Бўлур чоҳи нажас бир қатра қондин.

Агар ош манҳи бўлса кўз юмуб ош
Вагарна тонгла қорнингдин чиқар тош.

Эрур хардалча манҳи захри қотил
Қилур бир қатраси хом сувни ботил.

Ҳаром оз бўлса ҳам кўпдир ёмони
Самони бўлса ҳам билгил сам они.

Битибдур шаърада, эй лобиси далқ
Фаройиз аъзамидур покийи халқ.

Қаю тоат ки ул марзайу рабдур
Якин бил қуввати луқма сабабдур.

«Кифояту шуъуби» да ҳам битилди
Росулуллоҳ сўзидин нақл қилди.

Арифсиз луқма бирлан қилса тоат
Қабул эрмас ўшал қилғон ибодат.

Худони манъини нафс истаганда
Агар бир заррасин тарк этса банда.

Ибодатларки бўлгай инсу жиндин
Бу айғон бандалик афзулдур андин.

Агар тарк этса зарра шубҳа айёр
Деди юз хаждин ортуқ эй неку рой.

«Рисолаи Абу Лайс» ичра мазкур
Набидин қилди нақл ул маъдани нур.

Либосида ҳаром оғушта бўлса
Ўшал оғуштаси бир ришта бўлса.

Ўшал тун бирла ўтқарган намози
Қабул эрмас деди ул фахри рози.

Сиём ила агарчи ўтса кунлар
Қиём ила кечурса барча тунлар.

Риёзат бирла ўткарсанг баҳр кайф
Ариғ бўлмаса луқманг меҳнатинг хайф.

Маноҳи рангидин ишинг бўёғлиғ
Бўёғлиғ иш иладир хайф уёғлиғ.

Фаройиз аъзамин қилғон киши тарк
Муҳаббат бўйини қайдин қилур дарк.

Отинг чиқти ибодат аҳли халқа
Игирдинг халқа шубҳа солма халқа.

Кўнулсун тан десанг зуҳд айла пеша
Очилсун ич десанг пок ич ҳамиша.

Агар оғзингдадур болу уболи
Дегил улдур хамим эй марди олий.

Агар манҳи эмас бўлса баидинг
Бўлур кўп ваъдалик ийдин ваъидинг.

Агар қилса киши лима ва лима
Гирифтор ўлмағил ранжи алима.

Таомики агар анда хатардур
Ўқин бил лаҳчаи ўтдин батардир.

Агар бўлса ҳаром ул луқмаи шум
Ани неъмат дема, де заҳри заққум.

Надур заққум эрур таъзиби сахти
Жаҳим остида битган бир дарахти.

Жамиъи заҳар ҳаргиз бўлмас андоғ
Еганни қорни қайнардур қозондоғ.

Илоҳо кўнглимизни бегумон эт
Ўшал шармандаликлардин омон эт.

Х И К О Я Т

Эшитгил Аҳмад Ҳанбални бир явм
Деди бир бева зан эй ходийи қавм.

Чирогим йўқтур асло эй улуғ нарх
Ўгурур эрдим, ой борида чарх.

Фуру кетти жаҳон айвонидин моҳ
Халифа ўтти машъал бирла ногоҳ.

Ани равшанлигида чусту чолок
Ўгурдим бир-ики чархимни эй пок.

Манга ул риштам эй қутби замона
Жавоб айгил ҳалол ўлгайму яна,

Имом айди бу ғафлат оламинда
Нечук зансан мунигдек дин ғаминда.

Заифа айди эй мақбули вофий
Манинг ҳамзодим эрди Башри Жофи.

Эшитти башар отин кўздин тўкиб об
Деди сизга раво йўқ эй дурри ноб.

Анингдек мардни туфроғи эй меҳ
Бизингдек юз минг эрни қонидин беҳ.

Дариғо, эр отин булғаб юрибмиз
Амоми бир абас чулғаб юрибмиз.

Лачак ортуқ бизинг дасторимиздин
Эранлар ор этар кирдоримиздин.

Ҳавас бозорида эй майли кўп нафс
Емак бирла қилибсан гарданинг ғафс.

Санга суд айламас бу жисму раминг
Қилиб шар минг келмасму шарминг.

Бўлуб шармандалик дарёсиға фарқ
Ямону яхшини фарқ этмаган фарқ.

ЗОҲИД СУЧУК ТИЛЛИК БЎЛМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй зоҳид ўзингни айлағил хок,
Ҳарому шубҳадин кўнгилни қил пок.

Очуқ қўллик, кушода юзли бўлғил,
Муруватлик, мулойим сўзли бўлғил.

Бу хислатлар мувофиқ бўлса сенда,
Умид улким худойим деса банда.

Мусулмон ўғлида бўлса сучук тил
Олиб келса бўлур бир қил била фил.

Сучук лафзи билан мўри хирадманд
Солур зўр аждаҳони оғзиға банд.

Сучук тил бўлса қайси муҳтарамға
Солур кўкдакини зеру қадамға.

Мулойим тил билан беҳарбу безарб,
Бировни келтирурлар шарқдин ғарб.

Эранлар олмайин бир игна қўлға
Солурлар неча гумроҳларни йўлға.

Сучук тилдир ажаб ганжи муаззам
Ато қилғой билан ҳеч бўлмағай кам.

Дема ҳарфики бўлса бемаъни
Агар тил заҳарлик бўлса тил ани.

Калиди ганж маониким забондур
Анга бир нуқта кўп бўлса зиёндур.

Қилур қаттиқ такаллум ўнг ишинг чап
Сўзинг тиклаб кўнгил бузгунча тик лаб.

Агар сўз жона пайдо қилмаса сўз
Ани сўз демагил мажлиси афруз.

Агар тутсанг улуғларни ишини
Набот эт тил на бот оғрит кишини.

Совуғ айгунча эй халқи замона
Забона хавфидин хавф эт забона.

Чу Нуъмон муҳрида бул эрди мактуб:
«Қул ал-хойра ва илла фа сукут», эй хуб.

Совуғ сўздин бўлур иймон қоронғу
Зарардин ўзга йўқтур нафъи борму.

Баҳри жой тилингни сақла зинҳор,
Киши тилни ёмонидин бўлур хор.

Ёмон тил гоҳ сарғартирур юзингни,
Тубан бошингни, телмуртар кўзингни.

Ёмон тил икки оламда зарардур
Гаҳи исён, гаҳи хавфу хатардур.

Ёмон тил шумлиғи ки, жонга урғай,
Гаҳи жондин ўтиб иймонга урғай.

Мусулмон ўғлига яхши қилиқ қил,
Тилингни хуш, чеҳрангни йилиқ қил.

Оғиздин соч еринда дурри маъни,
Агар бўлмаса ҳомуш айла яъни.

Агар бўлмаса санда сўзга етмак
На давлатдур сукут этмак, эшитмак.

Эшит аммо қаю сўз бўлса беҳроқ
Қулоғинга ани ҳалқа қилиб тоқ.

Қулоқ, кўздин, қўлингдин, поларингдин,
Сўрар тонгла тамом аъзоларингдин.

Эшитмак нафъи йўқ сўз эй неку зот,
Ани ҳам гўша олма гўша чиқ ёт.

Қулоқ солма вале бемаъни сўзга,
Эшитсанг қўб у ердин ўзга ерга.

Киши санчиқ сўз айтса сан чиқ андин
Ямондин қоч, ямондин қоч, ямондин.

ҲИКОЯТИ ҲАЗРАТИ ЛУҚМОН

Насихат қилди фарзандига Луқмон
Санга жоҳил киши баҳс этса эй жон.

Жавоб айғил анга ширину юмшоғ,
Магар бўлғай жаҳолат хамридин соғ.

Агар нафъ этмаса қилма иъода
Бўлур айгон сари жаҳли зиёда.

Анга суд этмаса айтмоқ савоби,
Сукут этмакдур андин сўнг жавоби.

ИККИ МУЪМИН БИР-БИРИГА ХАИР ҚИЛМОҚИНИ БАЕНИ

Кел эй муъмин ҳамиша ҳуш инон бўл,
Мусулмон бўлса ҳар ким меҳрибон бўл.

Очилғайсан они кўрганда гулдек,
Тавозуъ айла хизматкор қулдек.

Сариф ёғдек анга бўлғил мулойим,
Сучукликни асалдек айла доим.

Тут ул дўстунгга сут устида қаймоқ,
Азиз жонингча кўргил, балки беҳроқ.

Худони буйруғидин тойса ногоҳ,
Биродарлик ўшалдур қилсанг огоҳ.

Биродар жисмига жондек югурсанг,
Талаттуф бирла ул йўлдин ўгурсанг.

Агар чандики қилсанг меҳрибонлиғ,
Сани айғон сўзунг билса ёмонлиғ.

Тилинг захми била қилғил жароҳат,
Уёлиб шояд этгай истибоат.

Агар тил захми анга қилмаса кор,
Қўлунгдин келса қилғил зарб ночор.

Буларни барчасидур меҳрибонлиғ,
Тараҳҳумдур анга эрмас ёмонлиғ.

Бу саъй этган била ҳеч бўлмаса туз,
Кўрарда ошнолиғ риштасин уз.

Вале ботинда шоғил бўл дуоға,
Ани аҳволини солғил худоға.

Кишиким бўлса мўъминликда мавсуф,
Эрур вожиб у қулға амри маъруф.

Кўзи йўқ мўъмине борур эди роҳ,
Назар қилдинг ани олдидадур чоҳ.

Хабардор этмасанг улдур хиёнат,
Қаю инсоф эрур, қайси диёнат.

Фигон-у дод ўшал бино қулидин,
Агар қайтармаса дўзах йўлидин.

Киши ёпса қудуғ оғзига чодар,
Нечук дерсан анингдекни биродар.

Ва лекин амри маъруф айлаган мард
Ўзи бўлғай амаллиғ соҳиби дард.

Агар омир эмас росих ишига
Қачон таъсир этар ўзга кишига.

Агар олдинда тифле бўлса ногоҳ,
Ёнар ўтга тушарни билсанг огоҳ.

Узатмас бўлсанг анда дасти алтоф
Нечук бўлгай мусулмонлигда инсоф.

Бизингдек шарми йўқ, инсофи йўқ жисм,
Бошида маъзи йўқ маъни қуруқ исм.

Ишимиздур риёу хийла тазвир
Қилур айғон сўзимиз кимга таъсир.

КУЗНИ ХАРОМДИН ЮММОҚНИ БАЕНИ

Кел эй мўъмин агар тарсанда бўлсанг
Кўзингни сақлагил ҳар қайда бўлсанг.

Қуйи бўлсин ҳамиша нуқтаи чашм
Мабодо бўлмағай боло тушуб ҳашм.

Назар қилгунча бад эй нафси маъюб
Тушуб кўз нуқтаси кўр бўлгани хуб.

Саодатдур назар бўлса қадамда
Тажовуз айлагач бўлса надамда.

Агар қон чашма бўлса чашма эй меҳ
Хатарлик ерга тушгандин эрур беҳ.

На хушдур дийдаи тарсанда бўлсанг
Вагарна косасидин канда бўлсанг.

Хатардин юм кўзунг ўғлон хифа
Нечукким юмди қўрқиб Бу Ханифа.

Юраким соф эрур деб урмагил лоф
Аларча бўлмағайсан келтур инсоф.

Қароринг қўймасанг элтиб қароринг
Олур шайтон зимомии ихтиёринг.

Бақосиз маъсиятларга бақосиз
Нечук ўз жонингизга ўт ёқасиз.

Баногоҳ номаҳрам тушса кўзга
Иккинчи боқмагил зинҳор у юзга.

Иккинчи чунки шаҳватдин хатардур
«Ниҳоя» ким китоби мўътабардур.

Деди ким боқса номаҳрам юзина
Қуярлар тонгла қўрғошин кўзина.

Битибдур шаръида ул соҳиби базл
Кишиким қилса номаҳрам била ҳазл.

Ани ҳар бир сўзига эй хирадманд
Бўлур дўзахда то минг йилгача банд.

Агар ул аттизам истаса харома
Яна ул нусхада битилди хома.

Қиёмат кун дардгир этарлар
Ани шайтон била занжир этарлар.

Лаъин шайтонки бўлғай душмани шайх
Анинг бирла бўлур мадхули дўзах.

«Хулосаи хизана шарҳи аврод»
Битибдур балки чиндур нусхада ёд.

Жувон хотунки номаҳрам эмишдур,
Салом этмак анга мамнуй демисдур.

Бериб бўлмас жавоб этса саломи
Эрур аврат анинг савти каломи.

Жувон хотунки аврат бўлса овоз
Қабоҳатдур кишиким бўлса дамсоз.

Ғараз эй одами сақла ўзунгни,
Ки номахрам сари солма кўзунгни.

Ки номахрам сари боқгунча беқил
На улким кўзларига тортсалар мил.

Бу дунё майли ўтгай бир замонда
Қиёмат майлидин тутгай амонда.

Қиёмат кун ажаб шиддатли кундур,
Гуноҳкор одам ўғли сарнигундур.

Қизар кўб фарқи сар исигда чун тос
Бўлур саргашталар парвонадек нос.

Тегар ўтдек аёғ остида туфроғ,
Бўлур юндек замин устидаги тоғ.

Бўлур кўп халқ ўзининг жонидин сиир
Бу ғамдин токи гўдаклар бўлур пир.

Ешурмоқ бўлса қайси рўсиёлик
Илик сўзлаб аёқ бергай гувоҳлик.

Тамом аъзолари даъво қилурлар
Халойиқ олдида расво қилурлар.

У кун даъвосини ҳеч дафъи бўлмас
Пушаймон бўлгай, аммо нафъи бўлмас.

Анингдек воқиалардин бурунроғ
Ўзингни айла ғафлат хамридин соғ.

Пушаймон бўлсанг ул қилмишларингдин
Дилу жон бирла ёнсанг ишларингдин.

На бўлгайким қабул этса худойим
Қабоҳат шиддатин қилса мулойим.

Қаю қулни худойим қилса мамнун
Бўлур йўлбошчиси пайғамбар ул кун.

Бошида соя бўлгай Арши аъзам
Фаришталар кўнгил бергай дамо-дам.

Иноятномасин қўлга олурлар
У кунни ўтганин билмай қолурлар.

Илоҳи, айла мухлислар билан ёд
Бу қулни айлагил ул кундин озод.

ҲИКОЯТИ ШАЙХ БАСТОМИ

Қаригон палласида шайх Бастом
Ўзидин соате кетти бир оқшом.

Ўзига келди эрса айди асхоб
Нағу бўлди мунингдек эй дурри ноб.

Деди болиғ бўлур ҳолатда бир роҳ
Кўзумга бир жамила тушти ногоҳ.

Яниб бори дигар солдим нигоҳим
Чиқиб эрди эсимдин ул гуноҳим,

Эсимга тушди ҳоло ул назора
Юрагим бўлди қўрқиб пора-пора.

Муборак оғзидин кўп томди қони
Ўшал хавф ила охир чиқти жони.

Мунингдек йиғласа андоқ неку рой
Бизингдек рўсиёни ҳолиға вой.

Ҳамиша завқимиз айшу кулушга
Етушмас эрта қилгон товба тушга.

Ўтар дунё ишин тутдик муқаддам
Гуноҳ айнуқса кўп қўрқинчимиз кам.

Худовандо, ўзунгсан олами ғайб
Мане мискиндадур ҳеч сони йўқ айб.

Гуноҳи бениҳоят бандадурман
Бўлуб шар манда чун шармандадурман.

Абас бирла қўлумдин кетса вақтим
Амал маҳрин ёшурди абр мақтим.

Жаримама беадад бўлса агар чанд
Ҳижоби мағфират ёп эй худованд.

Ювуб раҳмат билан важҳим қорасин
Насиб эт барча неъматлар сарасин.

ХУДОНИ НЕЪМАТЛАРИГА ФИКР АЙЛАМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй озода воқиф бўл кўнгилга
Кўнгил йўлбошчидур қурбатли йўлга.

Тафаккурни қушин ҳеч қилма ғофил
Палағда бўлмағай то байзаи дил.

Тафаккур мурғи доим бўлса дамсоз
Умид улдурки андин учса шаҳбоз.

Анингдек боз элига айласанг кайд
Кўнгил қушларини қилса бўлур сайд.

Кўнгил харқи салоҳиятда бўлса
Топар банда қаю ниятда бўлса.

Ҳама аъзо раиятдур кўнгил шоҳ
Амонлиғ бўлғуси шоҳ адлидин роҳ.

Агар султон ўзи қилса ёмонлиғ
Қачон бўлғай раиятда амонлиғ.

Кўнгил жўш этмаса кўз бўлмағай нам
Чиқарму сув қудуққа тошмаса ҳам.

Эшитгансан ани дилдур назаргоҳ
Назаргоҳдур кўнгил бир бўлса ҳар гоҳ.

Югурса ул кўнгил ким ҳар тарафга
Қачон лойиқ бўлур мундоғ шарафга.

Кўнгил дарсини дерлар хуш сабақдур
Тамоми маърифатда ишқ ҳақдур.

Кўнгил дарсин савол этдим бир эрдин
Талаттуфдин деди сўрма бу ердин.

Била олманг бу шарбат тотмағунча
Ўзунгни яхшиларга қотмағунча.

Агар Ани унутса банда оне,
Тирик эрмас агарчи бўлса жони.

Кўнгил бурчинда ғафлат олати пур
Давом улдур давом этсам тазаккур.

Ўшал дамни надам дер аҳли маъни
Оғиздин чиқса ғафлат бирла яъни.

Кўнгил анда ҳамиша қил ҳамиша
Қачон бўлғай мунингдек яхши пеша.

БАНДАИ МУЪМИН ИШҚДА ҲАРИС БЎЛМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй содиқ ҳариси ишқи ҳақ бўл,
Кўнгил ёрони бирла ҳамсабақ бўл.

Агар кезсанг тариқи маърифатни
Муяссар айласанг турлук сифатни.

Мақомати ҳақиқат айладинг тай
Кўнгилда бўлмаса жузъ ҳиллати ҳай.

Бурунғидин зиёда дур талаб бўл
Агар дарёлар ичсанг ҳушклаб бўл.

Бу йўлни чунки ҳеч поёни йўқтур
Агар етдим десанг имкони йўқтир.

Дегил ҳар лаҳзада «Аллоҳумма зудни»
Деди ҳақ чунки «фатлабни тажудни».

Набидин йўқ кишини қурби боло
Ани айди ҳабибим Ҳақ Таоло.

Анга ҳам айди Ҳақ «қул робби зудни»
Қўярму ўзгалар бу жаҳду жудни...

Сучук жон шарбати ё бўлса лабда,
Керак ким бандаси бўлса талабда.

Белингни қуввати борда олиб бел,
Кўнгил боғин суғор келмай туриб сел.

Етар йўл юргали ҳолоки холинг,
Юра кўр бир куни кетгай мажолинг.

Эмаклар қуввати ҳам кетса қўлдин
Ўзунгни судра ҳаргиз қолма йўлдин.

Кўзунг ҳам бўлмаса бўлсун кўнгилда
Бу матлаб бирла жон чиқса бу йўлда.

Етушмас судролурға ҳам мажолинг
Кўзунг тик йўлга то етгунча ҳолинг.

Агар мундоғ талабда чиқса жонинг
Уланса боқиға бу жисми фонинг.

Умид улдур худойим деса банда
Тилаган мақсудингни берса анда.

УМРНИНГ ФОНИЛИГИНИ БАЕНИ

Кел эй мўъмин яқин билдинг кетарни
Ҳисоби умр бесомон ўтарни.

Ўтар дунё учун бўлма гирифтор
Ўлумса йиғмағил монанди гуфтор.

Агар дунёга хирсинг бўлса фажсан
Нажосат йиғмағинда калхамажсан.

Эсиз умринг нажас йиғмоқ раҳинда
Қолурсан бир кун охир ер таҳинда.

Ўрамчидек ҳамиша тор этарсан.
Қаноатсизлигинг изҳор этарсан.

Қилурсан риштаи жонинг билан кайд
Магас ҳам мўрни қилмоқ учун сайд.

Супурса соҳиби хона баяк бор
Ўрамчи ҳам кетар, ҳам сайд, ҳам тор.

Қолубсан танга деб аҳволи танга
Машаққатлар бошингда рангга рангга.

Югурма жифа кўп йиғмоққа йил, ой
Бўлай деб бой бисотинг бермағил бой.

Яқин билгил муни эй соҳиби ҳол
Ҳарис эрмас зиёда этган била мол.

Ҳарис улдур агар дунёи фоний
Йиғай деса муҳаббат бирла они.

Агар бўлса кишида мол саҳли
Кўнгил берса бўлур дунёни аҳли.

Бисотинда бир арпа қурси бўлса
Ани дун аҳли дер гар харси бўлса.

Агар ҳар қўлда юз хурвори зардур
Агар бўлмаса меҳри безарардур.

Агар минг тилло кўза тушса кўза
Қачон давлат билур аҳли дил ўза.

Қаю дур меҳри йўқ эрни нишони
Буюрғон ериға сарф этса они.

Деса меҳрим йўқ аммо тутса маҳкам
Эрур ёлғончи ул фарзанди одам.

Киши молин ки беаҳсон емасдур
Худони фазлидур дунё эмасдур.

Дема дунё чироғи охиратдур
Худойимдин нишони мағфиратдур.

Бизоат бўлса ҳам кам айла инфоқ
Юзумдур барг кам зардин сучукроқ.

Керак аҳли карам хулқ этгали жамъ
Ўзини дамо-дам кам қилса чун шамъ.

Кишини эътиқоди бўлса солим,
Демас гўру кафанликдур бу молим.

Не ғам иймонли қулни ўлганида
Танида бўлмаса уч газ танида.

Саломат бўлса иймони билан кас
Агар ори кўмулса ори бўлмас.

Карамлик бандаси гар бўлса чўлда
Ичар ер бўлмаса бир зарра қўлда.

Қўпуб ўлтурғали қолмай мажоли
Ҳалокат палласига етса ҳоли.

Агар кўз ёшича сув топса анда
Қилур ярмини эҳсон яхши банда.

Топилса луқмаи жону жигардин
Дариф этмас ани ёру дигардин.

Каримлик бандаға ёлғиз еган ош
Билур хок оғзида балки билур тош.

Қаро сув ичсалар икки биродар
Кўрар шарбатча балки оби Кавсар.

Ики ҳамдил еса луқмаи нондин
Сучук билғай асалдин балки жондин.

Киши нондек қилур эҳсонда хўйин
Олур танур ичинда обирўйин.

Қизил юзлик бўлиб чиқгон замони
Тушар халқ оғзига эҳсони они.

Кулуб меҳмон қошига чиқса ул қул
Шажарким мевалик бўлса қилур гул.

Агар эҳсон этар бўлсанг эшит ҳарф
Ани ҳам ўз жойига қилмоқ керак сарф.

Билиб бер жойига қадди йаминни
Зироат айлама шўра заминни.

Емон ерга ани сарф этма бори
Бўрини йирториға берма йори.

НАФСИ ШУМНИ БАЕНИ

Кел эй кас, бўлма акнун тобиъи нафс
Солур ахшом сабо бу гардани ғафс.

Ҳама тоатларинг ҳубию софи
Яқин билгил эрур нафсинг хилофи.

Қўяр кажликка доим нафси бадюз
Қачон ўт туз ёнар ёлбарсанг ўттуз.

Эрур нафсинг думоғи турфа еллик
Қачон эллик қилур ёлбарсанг эллик.

Ўзинг паст айласанг нафсинг забардаст
Бошинг чайнаб солур, чун ошар маст.

Бурунға боди кибр эсмай бурундин
Бурундуқ сол анга қўймай бурундин.

Риёзат бандиға беркит аёғин
Кўтарма бошидин тақво таёғин.

Ииқилиб қолмағудек бер емишни
Зиёда айла кам-кам қаттиғ ишни,

Қўюб андозаи ҳолича юқни,
Ибодат йўлиға кўндур бу лукни.

Бу меҳнат бирла ул аммораи дун,
На бўлғай мутмаина бўлса бир кун.

Семиз кўп қилма бу туллак итингни,
Қутуриб ёрмағай токи бетингни.

Иилонни асрадинг неча йил они,
Улуғ бўлган сари ўсди зиёни.

Утубдур қўл билан бўйнин тутардин,
Хатардур куч қилиб боссанг ютардин.

Етибдур қўйғали кўксинг юзина
Кима дерсан ўзинг қилдинг ўзинга.

Улоқиб ҳали ҳам тутма ўзинг суст
Белингга боғла ҳиммат футасин руст.

Таваккул сайфини сидқ илгина ол
Қил ични холис андин сўнг қилич сол.

Таажжуб билма фазли бебаҳодин
Халос этса мунингдек аждаҳодин.

Ғараз мундоғ адувни қилма фарбеҳ
Агар келса қўлунгдин қатъи сар беҳ.

Семурса нафс агар ичмак-емакдин
Юз онча эт олур яхши демакдин.

Яна юқори ўтмакдин берур баҳр
Бу нафси жоҳила дунёйи бадқаҳр.

Ўтибман деб ўтарда бўлмағил шод
Ўтунг дейдур ўтунг олғай бу жаллод.

Киши билса ризо шаҳдини завқин
Билур билдек мажолис тахту фавқин.

Турар ўз ҳолида бисёру камда
Юрушин бузмағай ҳеч шоду ғамда.

Киши кўрса худодин жузъу кулни
Билур ул хайрият иззату зулни.

Эрур холо ки товба боби мафтўҳ
Ёмон нафсингни қилгил тобиъ руҳ.

Агар нафсинг сани етмиш бошингдин
На бўлғай фойда етмиш ёшингдин.

Агар нафсинг муродин изламаксан,
Агар саксанга умринг етса саксан.

Азал кундин агарчи хавфи йўқсан,
Агар тўқсонға кирсанг кўнгли тўқсан.

Азалдин қилса кимни кўнглини реш
Дегай ўн беш ёшин кўп балки ўн беш.

БАНДА АХДДА ТУРМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй содиқ ки қилдинг сидқ лофин,
Ўланча қилмағил ваъда хилофин.

Хилоф этган забунлардин забундир
Бу дунёу у дунё сар нигундир.

Халойиқ олдида кўтоҳ забондур
Худо даргоҳинда андин ёмондур.

Хилоф этсанг агар айғон сўзингдин
Кўтар эркаклик отини ўзингдин.

Дадақ қийғочи дасторингдин ортуқ,
Сани йўқ бўлғанинг борингдин ортуқ.

Чиқармағил оғиздан қилмас ишни,
Қилурман дема қўлдин келмас ишни.

Оғиздин чиқса сўз қайтармағил қош,
Агарчи кетса ҳам ул сўз учун бош.

Керак эрман деганни ваъдаси туз,
Агар туз бўлмаса андин кўнгил уз.

Яқин билгилки тузликдин асони
Эранлар олдилар ўнг қўлга они.

Хусусан туз керак эл эътимоди
Бўлурми эгри ҳеч масжид иъмоди.

Сўзин бузғон киши бузмасми иймон
Ўлумса бирла қилма аҳду паймон.

Сўзин бузғон кишини яхши эрлар
Қусиб қайта ани ичганча дерлар.

Қаю тойийб киши ичгай қайидин
Тириксан қолмағил аҳдинг пайидин.

Мабодо узсанг ақволинг уқудин,
Тўқулуб қолмағай йиғган нуқудин.

Ҳ И Қ О Я Т

Саиду Саъд қилди аҳди ёри
Сафар бўлди аларни ихтиёри.

Дилу жондек эди ул икки огоҳ
Қазодин оқдилар дарёга ногоҳ.

Бирисин тутди малахи ўшал ҳол
Деди қўйгил мани ёрим қўлин ол.

Муни қўйди ани чун тутди мазбут
Бу ҳам айди мани қўйгил ани тут.

Тамошо қил алардин аҳд ёри
Ана қавли дуруст эрларни ҳоли.

М А В Ё И З А

Кел эй тан бўл ҳамиша илтижода
Давомул умр бўл хавфу рижода.

Кўтарма ҳеч рижову хавфидин раъс
Яқин бил куфрдур ҳам амну, ҳам яъс.

Сани олдингдадур пайдо ики йўл,
Бири ўнг қўл сори борғон, бири сўл.

Киши билмас қиёмат даштида оҳ
Кетар банда ики йўлдин қаю роҳ.

Агар сонсиз ато қилса худойинг
Биҳишти адн эшигин сурса пойинг.

Қариш йўл қолса жаннат этгали тавф,
Бурунғидин зиёда айлагил хавф.

Наъувзу биллаҳ ул борғон йўлунгдин,
Агар қайтарса не келгай қўлунгдин.

Агар дўзах лабинда бўлса пойинг.
Умид узма ки гофирдур худойинг.

Ажаб эрмас агар қайтарса андин
Насиб этса беҳишти жовидондин.

Агар устингдаги етти табақни
Кезиб дарс айласанг етмиш сабақни.

Малойикдек агар паррандадурсан
Яқин билгил ки охир бандадурсан.

Сани отингу зотинг банда бўлса
Нечук хавф айламас жон танда бўлса.

Эрур қулни иши қўрқинчу зори
Қабул этмак эгамни ихтиёри.

Агар афв этмаса бечорадурсан
Қаю йўл деса онда борадурсан.

ҲИКОЯТИ ҲАЗРАТ РОСУЛ АКРОМ СОЛЛАЛЛАҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ

Муҳаммадким шаҳи дунёу диндур,
Сифоти раҳмати лил оламиндур,

Замину осмоннинг халқу хайли
Яратилди бас ул эрнинг туфайли.

Уқурда бир куни Тангри китобин
Уқуди анда дўзахни азобин.

Ул оят ваҳмидин кетти ўзидин
Йиқилди ерга ул дамда юзидин.

Саҳоба ҳар қаю бир ҳоли бўлди
Замину осмон дари нола бўлди.

Замондин сўнг кўзини айлади боз
Саҳоба айдилар эй муҳтарам роз.

Сани халқ афзали қилди худойинг
Муҳайё бўлса жаннат ичра жойинг.

Сифотинг раҳмати лил оламиндир,
Худодан мунча қўрқинчинг надиндур.

Деди гарчи Росули жузъу куллман
Нечук хавф айламай зероки қулман.

Агар юз минг башорат бўлса ёри
Керак қулдин ўшанча хавфу зори.

Кишининг исми зоти бўлса банда
Бўлурму фориғийат қул деганда.

ХУДОНИ РАҲМАТИДИН УМИДВОР БЎЛМОҚ БАЕНИ

Кел эй тан бермагил вақтингни қўлдин
Югур дарёи раҳматга бу чўлдин.

Гуноҳим кўп эрур деб бўлма маъюс
Ажаб эрмас агар афв этса Қуддус.

Дилу жон бирла товба қилсанг эй ёр
Магар афв айлагай донойи асрор.

Агар лутф айласа Саттори олам
Битар бир лаҳзада кори ду олам.

Абасдин эмди йиғ лаб титра йиғлаб
Тила жону дилингдин раҳмати Раб.

Ҳавони паст этар ашкинг нужуми
Кавокибдур шайотиннинг ружуми.

Юрак ёғин кетар бўлсун десанг боз
Қилур кўз ёғини ич ёғини оз.

На давлатдур келуб айбинга шарминг
Дили гарминг айрилса гар минг.

Худони хавфидин бир қатраи ашк
Азозил олдида чандон бўлур рашк.

Саодатлик киши еб доимо ғам
Кўзин Ҳақ хавфи бирла қилса шабнам.

Ғараз узма умид эй толиби роҳ
Деди «ла тақнату мин роҳматуллоҳ».

Ўтулмас журму ширк эй марди солик
Ўтар лутф айласа «ма дунн залик».

Ҳ И К О Я Т

Кел эй банда ўзунгни сол худоға,
Қазога рози бўл, сабр эт балоға.

Яқин бил банда бўлсанг асли исминг
Худони мулки бўлса жону жисминг.

Анингдур молу мулк ҳар на бори
Нечук қилса ўзини ихтиёри.

Бўйин сунғил нечукким қилса фармон
Бўлурму бандада ҳужжату дармон.

Кишиким бўлмаса рози қазоға
Агар сабр этмаса келган балоға.

Агар шукр этмаса Ҳақ неъматига
Қачон лойиқ бўлур банда отиға.

Худога ҳар ишинг қилсанг ҳавола
Бўлур жаннат бу ўлтурғон қавола.

Кўнгилда қолмағай дунё ғамидин
Олурсан баҳра ҳар ўтган дамингдин.

Қаю қулға муяссар бўлса бу ҳол
Агар оғу ичар билгай ани бол.

Худони ганжидин бўлса бу яхши,
Ризо жў қил ани кўрмасму яхши.

Ҳ И К О Я Т

Ғуломи олди Абдуллоҳ Ансор,
Деди: эй қул, отингни айла изҳор.

Деди: эй хўжа, сан қўйсанг қаю от,
Манинг отим ўшалдур эй неку зот.

Деди: эй қул, суярсан қайси хўрок,
Деди: сандин не тегса беҳдур эй пок.

Деди: қайси ўлур кўнглунга марғуб,
Деди: сан қайсини берсанг ўшал хуб.

Деди: эй қул надур ҳам касбу коринг,
Деди: ҳар қайси бўлса ихтиёринг.

Деди: бори қилурсан қай ҳунардин
Оқузди у қул ашкин чашми тардин.

Деди: эй яхшиларнинг шахриёри
Бўлурму қул деганни ихтиёри.

Агар амр айласанг ҳар қайси юзга
Надур чорам бўйинсунмакдин ўзга.

Эшитди хожа ул қулни сўзини
Йиқилди ерга ҳам урди ўзини.

Яқосин чок этиб дер эди анда
Эй Абдуллоҳ ки кўрдинг феъли банда.

Ўзунгни сол худоға жузъи кулдин
Тариқи бандалик ўрган бу кулдин.

МУЪМИН КЕРАККИМ ҲЕЧ МУЪМИННИ ҲАҚИР КЎРМАСА

Кел эй нозир мусулмон бўлса ҳар ёр
Назар қилма ҳақорат бирла зинҳор.

Фақирни билма кам дунё элидин
Ҳадиси келди пайғамбар тилидин.

Деди: «Ал-фақру фаҳри», яъни ул шоҳ
Нечук ортуқ кўрарсан ҳашмату жоҳ.

Амалдур яхши қулларнинг камоли
Вараъдур ҳашмату жоҳу жалоли.

Эмас дунёси бўлгон бирла маҳбуб
Ҳисоби охират кам бўлғони хуб.

Агар беҳ бўлса бўлгон бирла моли
Ғи Қорун бўлғай эрди аҳли ҳоли.

Қувонди неча кун дунё уйиға
Юборди моли бирла ер қуйиға.

Агар дунёси йўқдин бўлса эр ҳор
Муҳаммадга Билол бўлмас эди ёр.

Муҳаммадким, набиларга эди тож,
Ато қилди худо ул кеча меърож.

Мақоми сидрага етти у банда
Билол наълини савти келди анда.

Балойи фақога сабр этган инсон
Диёнат мулкидадур марди майдон.

Агар чандики бўлсанг бебизоат
Сулаймонсан, агар қилсанг қаноат.

Қаноатдур кўнгилларни сафоси
Қаноат барча иллатни давоси.

Қаноатким табиби ҳар касалдур
Қаноат аҳлига оғу асалдур.

Бировни ҳукми етса шарқдин ғарб
Бировнинг қошига мўре қилур ҳарб.

Ажал жаллоди кўксин айлагай чок
Қилур ҳар иккисин ердек қаро хок.

Бировни нуқраи тиллоси мул-мул
Биров кўргани йўқ умрида бир пул.

Муни муфлис дема, тонгла ани бой
Бўлур ҳар қайсиға зери лаҳад жой.

Биров ўткарди умрин айш ила фош
Биров тотгани йўқ оғзи тўла ош.

Ажал жон аччиғин кўрсатса андак
Бўлур ҳар иккаласи кўрмагандек.

Бировда бўлса доим меҳнату дард
Бировнинг кулфати бўлмаса бир гард.

Алар бўлса ўлумнинг мубталоси
Бўлур ҳеч кўрмагандек иккалоси.

Ғараз, ҳар қайда, эй фарзанди одам
Ема ҳаргиз ўтар дунё учун гам.

ХИЁНАТДИН ИИРОҚ БЎЛМОҚНИ БАЕНИ

Кел эй комил камол этсанг диёнат
Кишига қилмагил ҳаргиз хиёнат.

Хиёнат ким қилур қўлдину кўздин
Аёғдин узви пинҳондину сўздин.

Муни билгай жамиъ одамизод
Эмас ҳожат ки бир-бир айласам ёд.

Хиёнатким эрур пайдо кўнгилдин
Муни англа диёнат берма қўлдин.

На ким тушса кўнгилга ё кўзинга
Раво кўрмасанг ул ишни ўзинга.

Қаю ишга ризо бўлсанг кўнгилда
Агарчи қилмасанг бўлсанг у йўлда.

Эрур исён ризойи чулки исён
Ризойи куфрдир куфр эй мусулмон.

Мусулмон ўғлини кўрсанг кўзингдек
Зарарда, нафъда билсанг ўзингдек.

Қаю қулни мунигдек бўлса ҳоли
Будур бешак мусулмонлиғ камоли.

Агар чандики бўлса шубҳаи кам
Раво кўрсанг ани ўз нафсинга ҳам.

Раво кўрма мусулмониға зинҳор
Агар берсанг баногоҳ айла изҳор.

Хусусан бермагил тақволик эрга
Магилон сочмагил райҳонли ерга.

Тақийнинг кўнглидур дорус сиёнат
Сиёнат хонага қилма хиёнат.

Агар топилса неъмат олдида соч
Вале бўлмаса оғзинг узр учун оч.

Агар минг халта берсанг хилти кўп зар
Санга андин нечук суд эй биродар.

Агар берсанг ариғдин қатраи об
Эрур чандон савоб эй гавҳари ноб.

Кишига берса ким моли ҳароми
Умид этса савоб ул марди оми.

Бўлур кофир умид этган ул инсон
Билиб олиб дуо қилғон ҳам ул он.

Хиёнатнинг бари ҳам бўлди мавсуф
Билиб қилмаса ҳар ким амри маъруф.

Вагар наҳи этмаса мункир ишини
Хиёнатлик дегил андоғ кишини.

Биров йўл билмайин юзланса чўлга.
Билиб гар солмасанг сан яхши йўлга.

Қаю инсоф эрур, қайси диёнат
Эрур андоғ улуг бухлу хиёнат.

Агар олдингда тифли бўлса ногоҳ
Енар ўтга тушарин билсанг огоҳ.

Узатмас бўлсанг анга дасту алтоф
Нечук бўлгай мусулмонлиғда инсоф.

Жамиъи бандаи мўъмин саросар
Эрурмиз бир-биримизга биродар.

Биров чиқса тариқи охиратдин
Ўгурса юз мақоми мағфиратдин.

Агар кўрсатмаса йўл кўрган инсон
Бахиллик мундин ўтмас эй мусулмон.

Сан айгон сўнг туз бўлмаса ҳоли
Ўзининг бўйнига бўлғай уболи.

Очибдурсан биродарликни бобин
Топибсан амри маъруфни савобин.

Агар келмаса қўлдин ё тилингда
Емон кўр ул ишин жону дилингда.

ЧИН ЭРНИНГ НИШОНИ

Кел эй инсон агар бўлсанг чин эрдек
Оғирлик пеша қил дунёда ердек.

Агар тепса сани ҳар қайси мавжуд
Зиён этма тақи еткур анга суд.

Юракинг қилсалар оҳан ила чок
Чиқор олдиға турлук неъматин пок.

Агарчи олама сендин тегар нафъ
Ўзунгдин қилма туфроғ отини рафъ

Отанг эрдур, санам эрдек қилиқ қил
Ямонлиғ айлағанга яхшилиқ қил.

Киши тош урса бошга эй хўжаста
Кулуб боқғил юзига мисли писта.

Бу синдурмоқда дилтанг бўлма зинҳор
Умид улдирки хуш кўргай харидор.

Оёқ остинда қолдим деб дема вой
Бўлур Чин коса кўп тепку еса лой.

Агар душманга дўстлук қилсанг изҳор
Бошинг ёрғон кишиларни десанг ёр.

Ризо мулкида тамкин айлаган нас
Жафо олмоси тилса қаттиғ олмос.

Демас осий ани халқ урса осиб
Ва ё меҳнат жиболи ётса босиб.

Жаҳолат аҳли қилмас гина таркин
Қачон дар кин бўлур гар қилса даркин.

Агар бози еса минг зарбаи яд
Дуони ҳаргиз анга қилмагай бад.

Зарарга рози бўлмас ҳаргиз акмал
Ҳикоят бирла тавфиқин тилар бал.

Сўнар кийн гардидин ҳолат жамоли,
Кетар гардин керак гар дин камоли.

УҲУД ТОҒИНДА ҲАЗРАТ ПАЙҒАМБАР
АЛАЙҲИССАЛОМНИНГ МУБОРАҚ
ТИШЛАРИ ШАҲИД БЎЛҒОНИ

Уҳуд тоғида пайғамбар тишини
Шаҳид этди яна етмиш кишини.

Ажаб кун тушти мўъминлар бошиға
Умар келди паямбарнинг қошиға.

Деди йиғлаб аё султони аброр
Дуо қилгил қирилсин барча куффор.

Ва лекин қилмади ул дуои бад
Ҳидоятга дуо қилди Муҳаммад.

Ўшал рўзики анбуҳ эрди куффор,
Абу Суфёну Холид эрди солор.

Ижобат бўлди пайғамбар дуоси
Мусулмон бўлдилар ҳар иккалоси.

Ул икки эр билан кўп аҳли туғён
Уҳуд кофирлари бўлди мусулмон.

Чу Холид олди динни шаҳдидин баҳр
Мусулмон бўлдилар илқида минг шаҳр.

Ироқ ила Димашқ ҳам Хўтан, Шом,
Абу Суфён қўлида тобти ислом.

Муҳаммад олди олам хулқи хушдин,
Муяссар эътимоди олтун-кумушдин.

Агар сан марди соҳиб, ҳимматлисан
Росулulloҳни хос умматисан.

Тутарсан жон ила феъли набини
Қилурсан ҳар маҳалда пайравини.

Ҳ И К О Я Т

Баҳоуддин валҳақ тоби масваҳ
Авонига йўлуқтилар баногоҳ.

Авон бир сўз деди, ул мард бир сўз,
Авон қўйди ёмонлиғ кўйига юз.

Юзига солди қамчин марди ҳоли,
Қизил қон бўлди сунбулдек соқоли.

Ўшал қонлиғ соқолин олди қўлға
Деди, ё Раб муни сол яхши йўлға.

Ғазаб қилма, анга қилғил иноят,
Маҳамма ихрўйи десин қил кифоят.

Бу сўзни эшитиб ул марди бебок
Уриб наъра яқосин айлади чок.

Юзини ерга суртиб нола қилди
Кўзини ёшини чун жола қилди.

Олиб ҳиммат асосин кирди йўлға
Қўлин топшурди ул ҳимматли қулға.

Худо ул бандаға қилди иноят
Неча кун ўтмайин тобти валоят.

Ана хулқу, ана ҳилму, ана ҳол.
Ана давлат, ана нусрату, иқбол.

Ана ҳиммат, ана хулқу, ана кор,
Ана табиийати султони аброр.

Ёмонларни ишидур гина тутмоқ
Мусулмонлиғ ёмонлиғни унутмоқ.

Ўзини нафсини ким айлаган қул
Қилур ҳар кун хифо кўрса таҳаммул.

Ва лекин бу таҳаммул айлаган нос
Ҳамиятда керак чун қаттиғ олмос.

Ҳамият бобидин ўткармагай мард
Агар чандики ул иш бўлса бир гард.

Ҳамият қайдидур билсанг беҳ тайин
Назар айла «Китоби мужтаҳадин».

ЭШОН СУФИ ЁРОНЛАРИГА ВАРОЪ ҚИЛҒОНЛАРИ

Биродарларки бизга қилдингиз аҳд
Олурмиз деб муҳаббат жомидин шаҳд.

Топилмас бандада сиз истаган ҳол
Очилмас осийдин сиз айғон ашкол.

Талаб қилманг бу ноқилдин каромот
Қушуфоту мақомату аломот.

Била олмам ниҳони тарбиятдин
Олиб эрдим илик нафсониятдин.

Пушаймонман илик олғонларима
Тамаъ нонига қўл солғонларима.

Боринг эмди ёронлар ҳар қаёна
Юринглар бир мукамал эр томона.

Қуруқ қўл олганимдиндур изоман
Азизи истангиз сиздин ризоман.

Мани деб қолмангиз ўз корингиздан
Уётлиғман сизинг рухсорингиздин.

Бухл айланг келиб-кетганингизга
Елиб-югуриб умид этганингизга.

Кечурмас бўлсангиз сиз мандин эй қавм
Мани ҳолимга мушкилдур сабо явм.

Тониб мандин ёниб авроъ кишини
Тутунг маҳкам ани қутлуғ ишини.

Керак муршид деган монанди уммон
Муборақ ботини пур дурри маржон.

Жаҳолат даштидин ким келса сувсоб
Анинг зоҳир сувидин бўлса сероб.

Агар бўлса кишиким толиби дур
Чўмуб ботинга жайбин айласа пур.

Деманг топилмагай бу нашъалик кас
Жаҳон айвони кенгдур ҳоли эрмас.

Топилганда мунингдек лужжаи хос
Қани ихлоси кўп ҳимматли ғаввос.

Чўмуб олгай илгига дурру мақсуд
Вагарна қўл солиб қочмоқ нечук суд.

Агар сиз топсангиз бир яхши шаҳни
Хабардор айлангиз ман рўсияҳни.

Қилай ман ҳам юзин кўзум зиёси
Қадам туфроғини кўз тўтиёси.

На бўлгай сиз биродарлар пайи дин,
Манга ҳам берсалар ваҳдат майидин.

ЭШОН СУФИ ФАРЗАНДЛАРИГА НАСИҲАТ ҚИЛҒОНЛАРИ

Таваллом улдур эй фарзона фарзанд
Ниғаҳдоринг сани бўлсун худованд.

Кўзумни равшани Сиддиқ Муҳаммад
Йироғ бўлсун кўзунгдин дийдаи бад.

Эшит ман хастадин бир неча қавли
Йигитликка сани еткурса мавли.

Ёмон юрма, ёмон андиша қилма
Отангдек рўсиёлик пеша қилма.

Яратқон Тангрига қилғил таваккул
Тамар қилма кишидин биргина пул.

Тамаъ бир парча бўлса қилмагил рой
Бўлурмиз пардада юз парда бежой.

Юзингдин парда кам-кам тушмасин бас
Ҳаёдин ори юзнинг ори бўлмас.

Тамаъ бирлан семурган нафси ғаммоз
Агар оғзин тилар бўлсанг тилар боз.

Ниқоби шарм очилмасдин бурунроғ
Ани берк айла ҳар ёқдин тақиб боғ.

Қаноат қил, маломат мулки бўлма
Отангдек халқ элига кулгу бўлма.

Паямбарлар фаолидур қаноат
Анга вобастадур мажмуъи тоат.

Белингни боғла маҳкам бўлма мафлул.
Кўзунг оч карвоне қилдилар кўч.

Белингни боғла маҳкам бандаликга
Отангдек қўйма юз шармандаликга.

Кичикликдин ибодатга бўйин қўй
Қиёматни ўйин қилсанг ўйин қўй.

Шарорат аҳлини пайванди бўлма,
Ҳаво бирла ҳавасни банди бўлма.

Ажаб хушдур кичикликда бўлуб соғ
Бу кулмакни қўйиб ғамдин букулмоғ.

Шабоби тўкса ҳар шаб кўздин оби,
Анинг ойнин дегил раҳмат саҳоби.

Риё гардини юқтирма этакка
Отангдек бўлма тобиъ нафси сакка.

Тавозуъдин кўтарма юқори бош
Такаббур қилмагил чун тухми хашшош.

Кўнгилни манзилин қил гўшаи фақр
Қиёмат зоди қилғил тўшаи ҳақр.

Жаҳонни хирсидин қилғил ўзинг дур
Отангдек бўлмағил дунёга мағрур.

Умид этган кўзумни нури болам
Отангдек бўлмағил расвои олам.

Агар чандики бўлсанг қўл қанотлиғ
Худо даргоҳида бўл мискин отлиғ.

Уруғлиғман дема тонгла улуғ бор
Ҳисобу, номау вазни сўруғ бор.

Ўзунгни айла кам, бўлгон сари кўп
Неча ман кўп деганлар бўлди манкуб.

Бўлиб хешу таборинг бирла мағрур
Дема ман зўр агар дин бўлса манзур.

Бу дунёдин агар ўтсанг қуруғ лаб
Кўнгилга олма ҳаргиз ёди мансаб.

Ўтар дунёда ҳар ким бўлса динлик
Бўлур мансабдин ортуқ ҳуша чинлик.

Ажаб офат эрур жоҳу зарофат
Шарри офатни била кўрма шарофат.

Билиб дунё мақомин ғайри маъмур
Бўлур зийрак ва зирак отидиндур.

Кўтарсанг бошқа ортуғ бўлманг ортуқ
Бўлур маълум сабо урса мулк буғ.

Худодин ҳар не келса айлагил сабр,
Отангдек қилмағил ўзунга жабр.

Худонинг амрига қилғил итоат
Зиёд эт тоатинг соат басоат.

Муҳаббат футасини боғла белга
Отангдек умрингни ўткарма елга.

Ҳавас дунёда қилма муҳтарамлик
Вале бўл ҳолинга лойиқ қарамлик.

Агар уч кунда топсанг парчаи нон
Ема ёлғуз ани ярмин қил эҳсон.

Кетарни билса ҳар ким жойи тангга
Емас танга ғамин бу нафси лангга.

Жаҳон меҳрин кўнгилдин айла зойил
Отангдек бўлмагил дунёга мойил.

Ишингни айлагил кун-кундин ақво
Худони суйганидур аҳли такво.

Агар такво ишин қилсанг бо ихлос
Дегай шояд сани Ҳақ бандаи хос.

Агар бўлеун десанг жону дилинг жамъ
Вараъ ойин бўлуб илм ойин эт жамъ.

Агар илму амал бир бўлса ранги
Ҳар ойина кетар ойина жанги.

Агар тобсанг худо даргоҳида қурб
Муҳаббат косасидин берсалар шурб.

Саҳарлар кўп кўтар дастинг дуога
Тила мунглуғ ота бирла онага.

СЎЗНИ КЎТОҲ ҚИЛИБ КИТОВНИ ХАТМ ҚИЛМОҚЛАРИ

Кел Оллоёр сўз кўтоҳ қилғил,
Белингни боғла азми роҳ қилғил.

Қора сангдур сани аслинг қарасанг,
Берибдурсан риё қони била ранг.

Ўлум тўфони бу сирни қилиб фoш
Дегай ич бўлмаса суд айламас тош.

Қариб жисминг қарийб бўлди ҳавасга
Нечук шармандалик сан тусли касга.

Оқарди соч надомат ашкини соч,
Ёқанг ушлаб даҳани маъзурат оч.

Ёлинг оқи асар қилмади хола
У ёла кўр боқиб ҳар дам уёла.

Ҳавас бирла тузук иш қилмадинг ҳеч,
Бўлубдур кеч ҳавас бозоридин кеч.

Санга айди ўшал марди кўҳнсол
Агар қол аҳлида топилмаса ҳол.

Амал ким айлагай ўз қоли бирлан
Қолур иззату ҳурмат оли бирлан.

Бўлур ортуқ ҳавас бирлан ҳавоси
Удур ҳол ушбу иллатни давоси.

Қалам қилдинг қаро кўнгилни қил оқ
Ўшал эрнинг сўзин ҳалқа қилиб тоқ.

Қаро қон йиғладим, тутдим қаламни,
Туну кун эшитиб мандин аламни.

Ўзунг қилмай ҳавас бозорини тай
Кишиға сўзламак то чанди то хай.

Агар бўлса кўнгилнинг ихтиёри
На бўлгай қолса мандин ёдгори.

Битибман форси тилда бир китоби
Тамом анда масойилнинг жавоби.

Ҳама фатвову тақвонинг баёни
Ўн икки мингдин ортуқ байти они.

Дединг «Шайун қалил»ни турки тилдин
Кеч эмди албатта бу қолу қилдин.

Агарчи яхши сўз қанду шакардур
Хатосидин вале хавфу хатардур.

Хатоси бўлмағай айғон сўзунгни
Тазарруъ ҳокиға сургил юзингни.

Худоға зори қилғил эртаю шом
Ишингни пухта қилғил қолмағай хом.

Хижоби мағфират ёпқай хатоға.
Сазовор айлағай турлук атоға.

РУБОЙИОТИ ТУРКИ БО ТАРИҚИ МУНОЖОТ

Холиқо қойилман ўз нуқсонима
Кўп жафо қилдим ўзимни жонима.

Зоти покингдин иноят бўлмаса
Ҳеч ишончим йўқ амал қилғонима.

Холиқо, қилдим фаоли кандани
Қилмағил расво мане шармандани.

Сан агар раҳмат ниқобин ёпмасанг
Айби кўп, нуқсони кўпдур бандани.

Холиқо, тўктум ибодат тосини
Сан тузарсан бандани кам-косини.

Қулларинг булганса исён лойиға
Оқизурсан мағфират дарёсини.

Холиқо, қилдим гуноҳи беҳисоб
Тонгла сан сўрсанг на бергайман жавоб.

Ман очарман журми исён чеҳрасин
Сан ёпарсан афу раҳматдин ҳижоб.

Холиқо, қилдим гуноҳи беадад
Жон берур ҳолатда сан бергил мадад.

Нафси шайтон илгидин қутқармасанг
Бўлди мушкил ҳолимизга ё Аҳад.

Холиқо, ё аввало, ё ахиро
Нафси шайтон жонима бўлди бало.

Гарчи Оллоёр ўтарчидур ёмон
Қўймағил душман қўлига мубтало.

Холиқо, тутдум фароғат хобини
Истадим доим жаҳон асбобини.

Гарчи Оллоёр эрур фарқи гуноҳ
Оч анга ўлганда раҳмат бобини.

Холиқо, умр айладим фони билан
Энди банданг зор этар жони билан.

Гарчи Оллоёр эрур зору забун
Жонини ол нури иймони билан.

Холиқо, по ишларим бош айлагил
Хирмани тоат манга чош айлагил.

Мунда тавфиқим чироғин қўлға бер
Анда иймонимни йўлдош айлагил.

Холиқо, афу айла ўтган ёшима
Яхши қулларни ато қил қошима.

Гўр ичинда келса икки сўрғувчи
Андасан раҳм айла ёлғуз бошима.

Холиқо, кўнглумда дунёи дуни
Ман эрурман бандаларни озғуни.

Гарчи банданг мунда бўлса рўсиё
Юзларин оқ айлағил маҳшар куни.

Холиқо. ҳайф ўтди моҳу солимиз
Бўлмади нофиъ аёлу молимиз.

Сан ҳисобимизни осон этмасанг
Рўзи маҳшарда на кечгай ҳолимиз.

Холиқо, ёрлақа халқи омани
Ўртада мендек маосий хомани.

Ҳашрда ҳар кимга келса бир битик
Анда бергил ўнг қўлумга номани.

Холиқо, кам изладим кўйи амал
Яхшилардек юрмадим сўйи амал.

Сан карам бирла қиёмат даштида
Айлағил оғир тарозуйи амал.

Холиқо, дийдамга ашки жори бер
Кўнглума доим муҳаббат ёри бер.

Оби кавсардин мани сероб этиб
Хам яна кўпрук ўтарда ёри бер.

Холиқо, лутф айла жаннатун-наим
Қилмағил ҳаргиз гирифтори жаҳим.

Ман гунаҳлик қул эрурман, сан ғафур,
Ман хатолик бандадурман, сан карим.

Холиқо, туз айлагай сан роҳимиз
Мустажоб этгил дуову оҳимиз.

Тонгла ҳайрон бўлса халқ ўз ҳолига
Мустафони қил шафоатхоҳимиз.

Холиқо, лутф эт гадои зотинга
Бандадурман, розиман ҳар коринга.

Мағфират дарёсига ғарқоб этиб
Кўзларим шойиста қил дийдоринга.

МУНДАРИЖА

- Бисмиллаҳир роҳманир роҳим 3
Дар баёни назти росулulloҳ 6
Дар баёни сабаби гаълиф 7
Дар баёни маърифати Аллоҳи таоло 8
Дар баёни тавҳид вожиби таоло 8
Дар баёни сифоти вожиби таоло 9
Иймоннинг баёни 13
Фаришталарнинг баёни 15
Дар баёни иймони пайғамбарон 16
Дар баёни тасдиқи меърож 18
Дар баёни алқоби чаҳорёр 18
Шарти имоматни баёни 20
Дар баёни каромати авлиё 21
Ҳикоят 24
Азоби қабрнинг баёни 25
Дар баёни муножот 27
Қиёмат ҳақ турур 28
Тарозуйи қиёматни баёни 29
Дар баёни пулсирот 30
Муножот 31
Дар баёни шафоати анбиё ва авлиё 32
Биҳишт ва дўзах баёни 34
Муножот 35
Дар баёни ажзу шикастайи мусанниф роҳма-
туллоҳ 37
Мусаннифи алайҳи роҳманнинг васиятлари 42
Толиб улдирки пири комил топиб қўл берса 44
Шароби муҳаббатни пири комилдин 48
Солик қазоға рози, балоға собир 48
Толиб улдурки жаҳон савдосидин мосуво
бўлса 50
Ҳикояти биби Робиъа алайҳа роҳма 53

- Мавғиза 54
Ҳикояти Ҳужжож 57
Тамаздин қочмоқни баёни 57
Ҳикояти Савбон 60
Муҳаббатсиз кишидан қочмоқни баёни 60
Ҳикояти дев алайҳи лағна 62
Дунёдин тажарруд ҳақида 62
Ҳикоят 65
Ҳикоят 68
Шайхи комил истамакни баёни 68
Ҳикояти шайх имом Басрий 71
Мавғиза 72
Ҳикояти бадбахтон 73
Такаббурлик олимнинг баёни 74
Ҳикояти азизе 77
Таваккул баёни 77
Ҳикояти Абдуллоҳ ибн Муборак 79
Дарвишлик баёни 81
Ҳикоят 82
Зоҳид сучук тиллик бўлмоқни баёни 85
Ҳикояти ҳазрати Луқмон 87
Икки мўъмин бир-бирига хайр қилмоқни баёни 87
Кўзни харомдин юммоқни баёни 89
Ҳикояти шайх Бастоми 92
Худони неъматларига фикр айламоқни баёни 93
Бандаи мўъмин ишқда ҳарис бўлмоқни баёни 94
Умрнинг фонилигини баёни 96
Нафси шумни баёни 98
Банда аҳдда турмоқни баёни 101
Ҳикоят 102
Мавғиза 102
Ҳикояти ҳазрат росул акром соллалоҳу алайҳи васаллам 103
Худони раҳматидин умидвор бўлмоқ баёни 104
Ҳикоят 105
Ҳикоят 106
Мўъмин керакким ҳеч мўъминни ҳақир кўрмаса 107

- Хиёнатдин йироқ бўлмоқни баёни 109
Чин эрнинг нишони 111
Уҳуд тоғинда ҳазрат пайғамбар алайҳиссалом-
нинг муборак тишлари шаҳид бўлғони 112
Ҳикоят 113
Эшон сўфи ёронларига видоъ қилғонлари 115
Эшон сўфи фарзандларига насихат қилғонла-
ри 116
Сўзни кўтоҳ қилиб китобни хатм қилмоқла-
ри 119
Рубойоти турки бо тариқи муножот 120

Для среднего школьного возраста

СУФИ ОЛЛОЕР

УСТОЙЧИВОСТЬ СЛАБЫХ

Манзума

На узбекском языке

Рассом Н. Фуломов

Расмлар муҳаррири О. Муинов

Техник муҳаррир Е. Толочко

Мусаҳҳиҳ Ш. Соатова

ИБ № 0416

Босмахонага берилди 07.08.90. Босишга рухсат этилди. 31.01.91.
Бичими 60×90/16. Мактаб гарнитураси. Офсет босма. Шартли
босма листи. 8.0. Шартли кр.оттик. 8,25. Нашр листи 4,84. Шарт-
нома № 44—90. Буюртма № 4127.300,000 нусхада. Баҳоси 2 с.

«Чулпон» нашриёти, Тошкент — 700083. «Правда» газетаси куча-
си, 41.

Ўзбекистон ССР Матбуот Давлат комитети. Тошкент «Матбуот»
полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Ўз **Оллоёр, Суфи.**

049

**Ожизлар саботи: Манзума: Урта ёшдаги мак-
таб болалари учун.— Т.: Чулпон, 1991.— 128 б.**

**Оллоер, Суфи. Устойчивость слабых: Стихи —
проза: Для детей среднего школьного возраста.**

Ўз2